
Број:
Сарајево, 04. 02. 2016.

**ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ
ПАРЛАМЕНТАРНОГ ВОЈНОГ ПОВЈЕРЕНИКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2015. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ

1. УВОДНА РИЈЕЧ ПАРЛАМЕНТАРНОГ ВОЈНОГ ПОВЈЕРЕНИКА БИХ.....	4
2. СТАЊЕ ЉУДСКИХ ПРАВА И СЛОБОДА ПРОФЕСИОНАЛНИХ ВОЈНИХ ЛИЦА И КАДЕТА У ОРУЖАНИМ СНАГАМА БИХ И МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ БИХ	6
2.1. Поступање по притужбама.....	6
2.2. Притужбе које се односе на Интерни оглас за пријем кандидата у професионалну војну службу у почетном чину подофицира Оружаних снага БиХ.....	8
2.3. Притужбе које се односе на положај професионалних војних лица ангажованих на пословима ремонта и одржавања муниције у ТРОМ Добој.....	10
2.4. Притужбе које се односе на поступак постављења професионалних војних лица.....	11
2.5. Притужбе припадника Деминерског батаљона.....	15
2.6. Притужбе које се односе на положај професионалних војних лица ангажованих за потребе службе трагања и спасавања.....	16
2.7. Притужбе у вези са транспарентношћу поступка упућивања професионалних војних лица у мисије подршке миру ван земље.....	17
2.8. Притужбе које се односе на неправилности приликом вођења дисциплинског поступка.....	18
2.9. Остала питања - појединачни специфични случајеви.....	19
3. УСЛОВИ ЖИВОТА И РАДА У КАСАРНАМА ОРУЖАНИХ СНАГА БИХ	22
3.1. Ненајављена посјета касарни “Милош Обилић”.....	22
3.2. Најављена посјета Бригади тактичке подршке Оружаних снага БиХ.....	23
3.3. Ненајављена посјета Главној логистичкој бази Оружаних снага БиХ.....	25
3.4. Најављена посјета Команди логистике Оружаних снага БиХ.....	26
3.5. Посјета касарни „Козара“, радио-релејном чворишту и 1. чети Батаљона ваздушног осматрања и јављања, Бањалука.....	27
3.6. Ненајављена посјета локацијама за смјештај и сортирање муниције „Блажуј“ и „Крупа“	28
3.7. Најављена посјета Бригади ваздушних снага и противваздушне одбране Оружаних снага БиХ.....	29
3.8. Најављена посјета складишту за смјештај муниције и минско-експлозивних средстава “Крчмарице” Оружаних снага БиХ.....	31
4. ПРОЦЈЕНА СТАЊА ЉУДСКИХ ПРАВА И ПРЕПОРУКЕ ПАРЛАМЕНТАРНОГ ВОЈНОГ ПОВЈЕРЕНИКА БИХ ЗА ОТКЛАЊАЊЕ УОЧЕНИХ НЕДОСТАКА.....	32
5. САРАДЊА ПАРЛАМЕНТАРНОГ ВОЈНОГ ПОВЈЕРЕНИКА БИХ СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА.....	36

6. ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ КАНЦЕЛАРИЈЕ ПАРЛАМЕНТАРНОГ ВОЈНОГ ПОВЈЕРЕНИКА БИХ У 2015. ГОДИНИ.....	37
6.1.Радионица о теми: „Извјештај о раду парламентарног војног повјереника БиХ за 2014. годину – Препоруке и њихова реализација“	37
6.2. Остале активности које је Уред војног повјереника реализовао током 2015. године.....	37
6.2.1. Реализоване активности у јануару, фебруару и марту.....	38
6.2.2. Реализоване активности у априлу, мају и јуну.....	38
6.2.3. Реализоване активности у јулу, августу и септембру.....	39
6.2.4. Реализоване активности у октобру, новембру и децембру.....	39

1. УВОДНА РИЈЕЧ ПАРЛАМЕНТАРНОГ ВОЈНОГ ПОВЈЕРЕНИКА БИХ

У складу са чланом 5. ставом (1) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ ("Службени гласник БиХ", број 51/09), парламентарни војни повјереник БиХ (у даљем тексту: војни повјереник) подноси Парламентарној скупштини БиХ Извјештај о раду парламентарног војног повјереника БиХ за 2015. годину (у даљем тексту: Извјештај о раду).

Правни оквир дјеловања војног повјереника дефинисан је чланом 1. став (3) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ ("Службени гласник БиХ", број 51/09), у којем је наведено:

“На сва питања организације и управљања те друга питања значајна за рад војног повјереника чија је позиција успостављена овим законом и односа према правним и физичким лицима, у мјери у којој нису прописана овим законом, примјењује се Закон о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине и Закон о управи.”

Сходно цитираној одредби, правни оквир дјеловања војног повјереника чине: Закон о парламентарном војном повјеренику БиХ ("Службени гласник БиХ", број 51/09), Закон о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12 и 6/13), Закон о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02 и 102/09), Пословник о раду парламентарног војног повјереника Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 8/10).

Вршећи парламентарну контролу рада и других питања у области заштите људских права и слобода везаних за професионална војна лица и кадете у Оружаним снагама БиХ, кроз поступке и истраге које су вођене по притужбама припадника Оружаних снага БиХ у 2015. години, потом по упутству Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ (у даљем тексту: Заједничка комисија), као и на основу сазнања војног повјереника, и у овом извјештајном периоду уложени су напори на афирмацији и заштити људских права професионалних војних лица и кадета у Оружаним снагама БиХ.

Позиција војног повјереника установљена је с циљем јачања владавине права, заштите људских права и слобода професионалних војних лица и кадета у Оружаним снагама БиХ и Министарству одбране БиХ (у даљем тексту: Министарство одбране), како је то гарантовано Уставом БиХ и међународним споразумима у његовом додатку. Сходно томе, основни постулати дјеловања војног повјереника су: законитост, правичност, транспарентност, ефикасност, као и брзо реаговање на ситуације могућег кршења људских права припадника Оружаних снага БиХ. Све наведено допринијело је да институција ужива велико повјерење код самих подносилаца притужби. Осим поменутог, посјете војног повјереника командама и јединицама Оружаних снага БиХ, те упознавање надлежних о стању људских права на терену доприноси заштити људских права припадника Оружаних снага БиХ, мимо строгог хијерархијског ланца командовања. Битан елемент без којег би било отежано реализовање активности из надлежности војног повјереника је и **подршка коју је Заједничка комисија пружала Канцеларији војног повјереника и током овог извјештајног периода.**

У овом извјештају о раду најприје ће бити приказано стање људских права припадника Оружаних снага БиХ уз навођење кључних области које су биле предмет притужби, као и статистичког прегледа притужби. У овом дијелу биће дат и преглед основних

преорука, ставова, запажања и иницијатива за побољшање стања људских права, а које је војни повјереник издао Министарству одбране и Заједничком штабу Оружаних снага БиХ (у даљем тексту: Заједнички штаб). Потом ће бити описани услови живота и рада у касарнама и јединицама Оружаних снага БиХ, а које је војни повјереник утврдио на основу обављених најављених и ненајављених посјета (14 посјета). У Извјештају о раду биће наведена и врло добра сарадња војног повјереника са поименично наведеним организацијама и институцијама. На крају, истакнут је преглед осталих активности Канцеларије војног повјереника реализованих током 2015. године.

2. СТАЊЕ ЉУДСКИХ ПРАВА И СЛОБОДА ПРОФЕСИОНАЛНИХ ВОЈНИХ ЛИЦА И КАДЕТА У ОРУЖАНИМ СНАГАМА БИХ И МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ БИХ

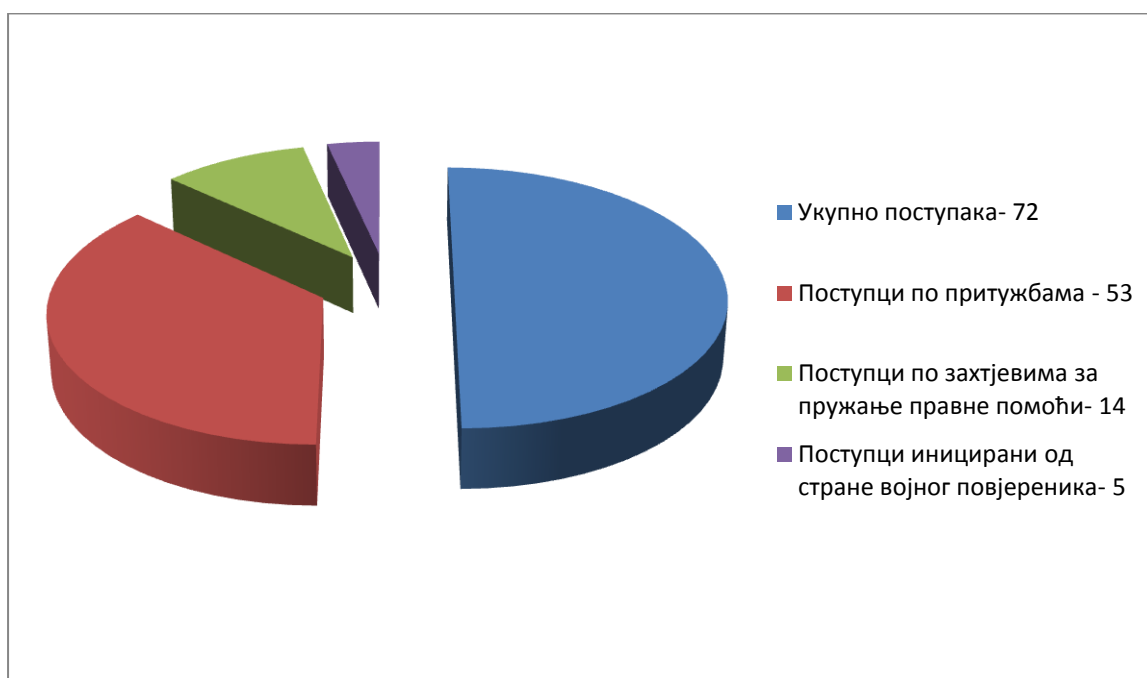
2.1. Поступање по притужбама

Разматрање притужби професионалних војних лица и кадета у Оружаним снагама БиХ, као и на основу сопствене процјене када уочи околности које упућују на кршење људских права и слобода поменутих лица, најзначајнији је сегмент дјеловања војног повјереника. Активности војног повјереника у овом сегменту могу се подијелити на поступање по притужбама, поступање по захтјевима за пружање правне помоћи и поступање на иницијативу војног повјереника.

Области које су биле третиране у притужбама за примљеним током 2015. године су разноврсне, односно, као што је то био случај и током претходног извјештајног периода, подједнако су усмјерене на све сегменте живота и рада припадника Оружаних снага БиХ, односно на остваривање права и извршавање обавеза кадета и професионалних војних лица.

Тако је током 2015. године војни повјереник поступао у 72 предмета, од који су 53 поступака по притужбама, 14 поступака по захтјевима за пружање правне помоћи, те 5 поступака иницираних од војног повјереника на основу сазнања или анонимних пријава у ситуацији када је постојала основана сумња да се одређеној групи професионалних војних лица крше људска права или ограничавају слободе.

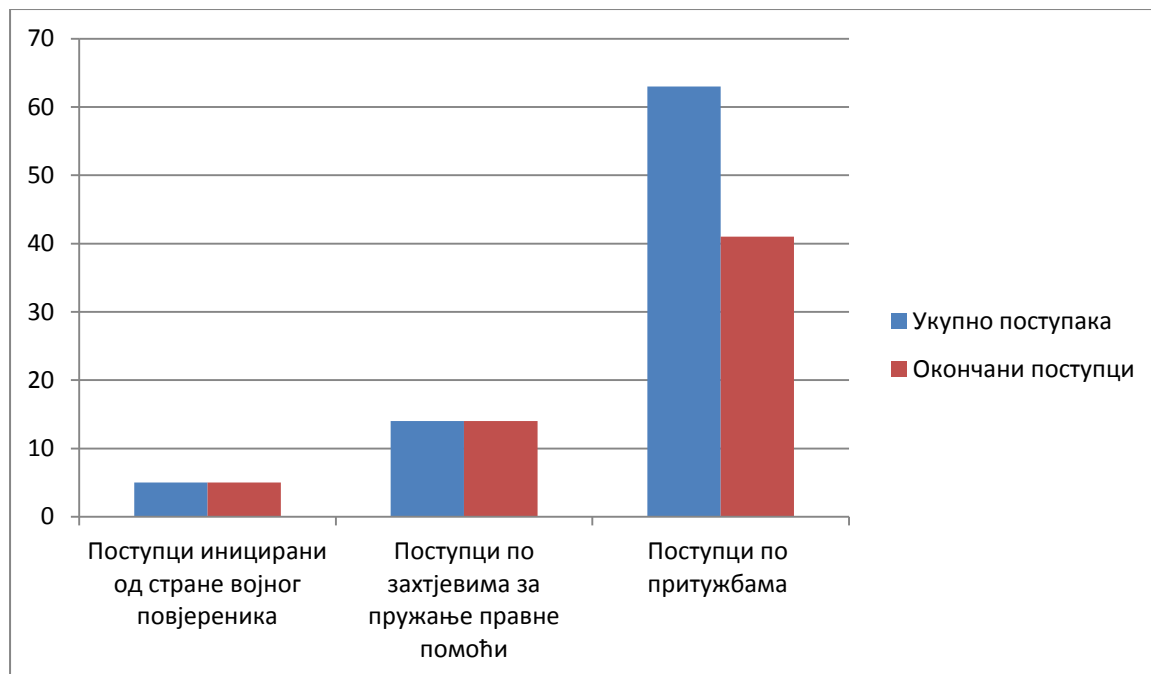
Преглед поступака вођених у Канцеларији војног повјереника током 2015. године дат је у Табели 1.

Табела 1. Преглед поступака вођених у Канцеларији војног повјереника током 2015. године.

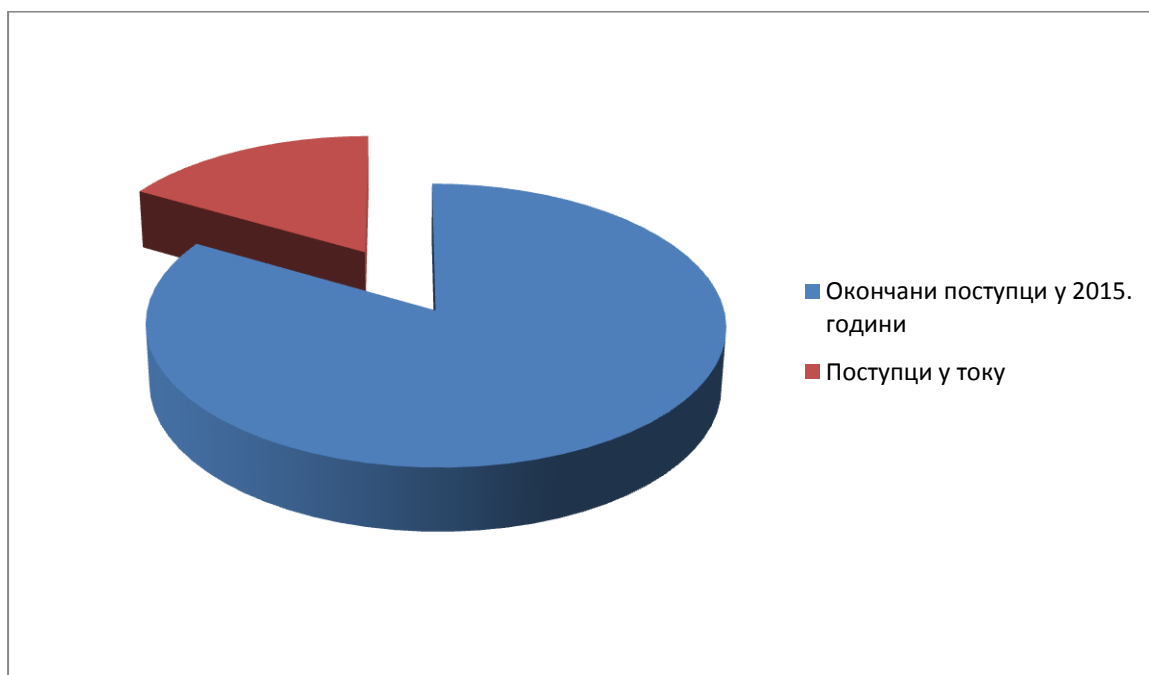
У извјештајном периоду поступци по притужбама окончани су у 41. предмету, по захтјевима за пружање правне помоћи окончани су сви поступци, укупно 14, а такође су окончани и сви поступци које је иницирао војни повјереник, што је укупно 5 поступака.

Преглед окончаних поступака по областима дајемо у Табели 2.

Табела 2. Преглед окончаних поступака у 2015. години, исказани по областима.

Дакле, од укупно 72 покренута поступака у Канцеларији војног повјереника у току 2015. године, њих 60 је окончано, док се у 12 предмета поступак и даље води, како је то приказано у Табели 3.

Табела 3. Укупан преглед окончаних поступака у 2015. години.

Током 2015. године притужбе по којима су се водили поступци, а које су се тежином и озбиљношћу издвојиле током истражних радњи, могу се класификовати као:

1. Притужбе које се односе на Интерни оглас за пријем кандидата у професионалну војну службу у почетном чину подофицира Оружаних снага БиХ
2. Притужбе које се односе на положај професионалних војних лица ангажованих на пословима ремонта и одржавања муниције у ТРОМ Добој
3. Притужбе које се односе на поступак постављења професионалних војних лица
4. Притужбе припадника Деминерског батаљона
5. Притужбе које се односе на положај професионалних војних лица ангажованих за потребе службе трагања и спашавања
6. Притужбе у вези са транспарентношћу поступка упућивања професионалних војних лица у мисије подршке миру ван земље
7. Приружбе које се односе на неправилности приликом вођења дисциплинског поступка
8. Остала питања - појединачни специфични случајеви.

2.2.Притужбе које се односе на Интерни оглас за пријем кандидата у професионалну војну службу у почетном чину подофицира Оружаних снага БиХ

Интерни оглас за пријем кандидата у професионалну војну службу у почетном чину подофицира Оружаних снага БиХ, број: 10-34-1-2914-3/14 од 10. 02. 2015. године (у даљем тексту: Интерни оглас, број: 10-34-1-2914-3/14) био је предмет већег броја притужби војника, припадника Оружаних снага БиХ, које је војни повјереник запримио током 2015. године.

Имајући у виду такво стање ствари, односно интересовање и незадовољство које је изазвано Интерним огласом број: 10-34-1-2914-3/14, војни повјереник је 19. 03. 2015. године према Министарству одбране и Заједничком штабу упутио **Захтјев за изјашњење у вези са Интерним огласом за пријем кандидата у професионалну војну службу у почетном чину подофицира Оружаних снага БиХ**, број: 05/3-03-424/15 од (у даљем тексту: Захтјев).

У поменутом захтјеву војни повјереник је указао на неусклађеност Интерног огласа са одредбама Закона о служби у Оружаним снагама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 88/05, 53/07, 59/09, 74/10 и 42/12) и заузео сљедећи став, уједно тражећи од Министарства одбране БиХ и Заједничког штаба Оружаних снага БиХ изјашњење о сљедећем:

1. због чега је Министарство одбране БиХ међу општим условима Интерног конкурса, под тачком х) као услов за пријаву кандидата примијенило дио одредбе да у вријеме пријема, то јесте на дан 01. 10. 2015. године, нису старији од 27 година, а није сматрало за сходним да се позове на други дио одредбе члана 9. тачка х) Закона о служби у Оружаним снагама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 88/05, 53/07, 59/09, 74/10 и 42/12) у којем стоји: **"осим ако горња старосна граница није занемарена у складу са прописима које доноси министар одбране"**.

Овакав услов је као општи прописан чланом 9. став (1) тачка х) Закона о служби у Оружаним снагама БиХ, при чему се овај члан свим елементима односи на пријем у

професионалну војну службу цивилних лица. **Законодавац је у погледу ове норме предвидио изузетак и оставио министру одбране БиХ могућност да старосну границу занемари према исказаној потреби, а Интерни конкурс је очигледни примјер адекватне примјене овог изузетка.**

Сходно наведеном, деклараторна изјава у Интерном конкурс у да ће кандидати за пријем у војну службу у Оружане снаге БиХ бити третирани с пуним поштовањем принципа транспарентности, правичности и истих могућности, те да неће бити дискриминирани ни по ком основу, на самом почетку процеса у најблажем облику изгледа неозбиљна. **Наиме, дискриминирани су сви војници, припадници Оружаних снага БиХ, који су старији од 27 година, што је у контрадикцији с принципима једнаке могућности,** те успостављеним концептом развоја и управљања каријером професионалних војних лица. С правом је изражено негодовање војника у погледу чињенице да се за подофицире фаворизује само одређени број лица, док остали без обзира на досадашњи труд, рад, залагање, школовање и усавршавање немају ту "срећу" да буду равноправни учесници процеса интерног пријема што је у потпуној супротности с појмовима правичности и недискриминације по било ком основу.

Овакав поступак и одређивање Министарства одбране БиХ, посебно цијенећи да је Закон о служби оставио могућност изузетка, је у значајној мјери дестимулирајући фактор међу војницима.

Све наведено може се реферирати и на Правилник о пријему у војну службу ("Службени гласник БиХ", број: 57/14), јер истим није јасно, а прије свега у корист општих принципа на снази у Оружаним снагама БиХ и лица која су већ у професионалној војној служби, раздвојен и дефинисан интерни конкурс у односу на јавни. Нису предвиђене специфичности позива, досадашњег рада и ангажмана лица у категорији војника, односно подофицира у случају интерног конкурса за официре, што ће изазвати значајне проблеме ако се оваква пракса настави.

Осим тога, војни повјереник је тражио изјашњење и о сљедећем:

2. Ако је Министарство одбране БиХ заузело став досљедне примјене члана 9. ст. (1) и (2) Закона о служби у погледу општих и посебних услова за пријем у војну службу, због чега је као услов под тачком и) Интерног огласа наведено да су успјешно завршили основну подофицирску обуку?
3. Ако су војници, припадници Оружаних снага БиХ, већ у професионалној војној служби у категорији војника, због чега се поново примају у професионалну војну службу?
4. **Зашто је расписан Интерни оглас ако формацијско мјесто није слободно? А на почетку текста Интерног огласа стоји... ради попуне упражњених формацијских мјеста... па да ли су та мјеста упражњена или нису? Такође, намеће се и сљедеће питање: ако пријављени кандидати одбију алтернативно формацијско мјесто, да ли ће и даље бити у професионалној војној служби као војници, или ће, како стоји, бити ослобођени службе без икаквих обавеза?**
5. Зашто је као посебан услов одређено да су у професионалној војној служби у Оружаним снагама БиХ кандидати провели најмање три године? Да ли се на овај начин фаворизују одређени војници који након овог периода треба да закључе нови уговор о професионалној војној служби у складу са чланом 103. Закона о служби?
6. Цијенећи специфичност послова припадника Оружаних снага БиХ, да ли лица која су сада у професионалној војној служби у категорији војника могу обављати ту службу ако не испуњавају опште услове у Интерном огласу из тач. ц) да нису осуђивани на безусловну затворску казну у трајању дужем од 6 мјесеци, е) да им правоснажном пресудом није забрањено обављање одређених дјелатности, односно дужности за вријеме трајања такве забране и ф) да се против њих не води кривични

поступак за кривично дјело за које се гони по службеној дужности, а што ће Министарство одбране накнадо утврдити по службеној дужности за кандидате који су ушли у ужи избор за пријем у професионалну војну службу у Оружане снаге БиХ?

7. Ако је први општи услов да су држављани Босне и Херцеговине, због чега се кандидатима као доказ о испуњавању овог услова не тражи да приложе увјерење о држављанству?

Као исход залагања војног повјереника да се Интерни оглас доведе у законит оквир, Министарство одбране је актом број: 10-34-1-1122-1/15 од 14. 05. 2015. године обавијестило војног повјереника да је Интерни оглас поништен 06. 05. 2015. године.

2.3. Притужбе које се односе на положај професионалних војних лица ангажованих на пословима ремонта и одржавања муниције у ТРОМ Добој

Услови живота и рада и тешкоће са којима се сусрећу професионална војна лица ангажована у техничкој Радионици за одржавање и уништавање муниције и минско-експлозивних средстава "ТРОМ" у Добоју предмет су интересовања војног повјереника још од 2010. године. Међутим, и током 2015. године ова лица су се обраћала војном повјеренику с обзиром да Министарство одбране БиХ још увијек није извршило преузету обавезу с циљем коначног рјешавања њиховог статуса.

Наиме, војни повјереник је на 12. страници свог Извјештаја о раду за 2010. годину, те на стр. 6. и 7. Извјештаја о раду за 2013. годину, истакао да професионална војна лица ангажована на пословима ремонта и одржавања муниције у "ТРОМ-у" у Добоју раде на пословима опасним не само по здравље него и по живот.

У вези с тим, потребно је измијенити Одлуку Савјета министара БиХ о посебним додацима на плату за професионална војна лица у Министарству одбране БиХ и Оружаним снагама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 213/08), (у даљем тексту: Одлука), будући да су професионална војна лица ангажована на овој локацији погрешно сврстана под члан 8. Одлуке, у складу са чим им је додијељен додатак на плату у износу од 10% основице за обрачун плате. Професионална војна лица сматрају да због штетности послова по здравље, али и опасности по живот, имају право на додатак од 100% од основице за обрачун плате.

На основу иницијативе војног повјереника, усмјерене на рјешавање овог проблема, Министарство одбране БиХ формирало је комисију за рјешавање овог питања. Једним од аката кореспонденције Министарства одбране БиХ и војног повјереника по овом питању, број: 10-34-1-405-4/14 од 08. 04. 2014. године, Министарство одбране БиХ доставило је информацију да је Радна група за израду приједлога измјене Одлуке израдила преднацрт приједлога одлуке који је достављен свим организационим јединицама Министарства одбране БиХ и Оружаних снага БиХ на изјашњење и сугестије.

Министарство одбране БиХ је, на тражење војног повјереника, актом број: 10-34-1-3811-1/14 од 05. 11. 2014. године, доставило Преднацрт измјене Одлуке (у даљем тексту: Преднацрт). С обзиром на то да је у поменутом акту наведено да је **21. 11. 2014.** године крајњи рок за достављање евентуалних примједба и приједлога на Преднацрт, војни повјереник је актом број: УП1/05/3-50-17-1-30/15 од 21. 04. 2015. године тражио од Министарства одбране БиХ да нам достави коначан приједлог измјене Одлуке.

Актом број: 10-34-1-3811-2/14 од 14. 05. 2015. године Министарство одбране БиХ је обавијестило војног повјереника да је приједлог измјене Одлуке у фази усаглашавања, те да ће нам коначан приједлог бити достављен. Војни повјереник је такође актом број: УП1/05/03-50-17-1-23/15 од 03. 12. 2015. године тражио поново податке о томе у којој је фази измјена Одлуке, али до момента писања Извјештаја Министарство одбране БиХ није доставило такав податак.

Војни повјереник ће и даље пратити рад на корекцијама поменутог акта како би он задовољио највише стандарде заштите људских права лица на служби у Оружаним снагама БиХ. Такође ће пратити и рад Министарства одбране БиХ у правцу побољшања услова рада и статуса припадника Радионице за одржавање и уништавање МиМЕС-а чији је допринос на делаборацији и уништавању неперспективне муниције препознат и у међународним оквирима.

2.4. Притужбе које се односе на поступак постављења професионалних војних лица

Поступак постављења професионалних војних лица у Оружаним снага БиХ спроводи се у складу са Правилником о професионалном развоју и управљању каријером професионалних војних лица у Министарству одбране и Оружаним снагама БиХ број: 10-02-3-3172/13 од 28. 08. 2013. године (у даљем тексту: Правилник).

Војни повјереник је у 2015. години запримио већи број притужби професионалних војних лица које су се односиле на неправилности у поступку постављења. Изводећи истражне радње, војни повјереник утврдио је да је већина притужби које се односе на ову област основана, а у наставку издвајамо неке случајеве.

Поступање по притужби Н.М.:

Поступајући по појединачним притужбама, војни повјереник је уочио појаву занемаривања ранг-листи за постављење у Министарству одбране БиХ и Оружаним снагама БиХ. Један од примјера за то је и случај број: УП1-05/3-50-17-1-18/15 у којем подносилац притужбе Н.М. наводи да је одлуком Заједничког штаба Оружаних снага БиХ на више формацијско мјесто постављено друго професионално војно лице које је на каријерној ранг-листи четири мјеста испод именованог. Након реализованих истражних радњи војни повјереник је издао Препоруку број: УП1-05/3-50-17-1-18/15 у којој је констатовао да је притужба основана, будући да је на формацијско мјесто наведено у притужби постављено лице које се на Ранг-листи за постављење официра и подофицира у Министарству одбране БиХ и Оружаним снагама БиХ налази на осмом мјесту, док се подносилац притужбе налази на другом мјесту према укупној ранг-листи његовог личног чина, рода и народа којем припада.

Тиме је прекршен члан 30. став 1) Правилника који прописује: „Постављење официра и подофицира врши се по приоритету Заједничког штаба Оружаних снага БиХ, а на основу ранг-листе за постављење које води Зједнички штаб Оружаних снага БиХ“ и став (3) Правилника који каже: „на основу приоритета из става 1) врши се постављење најбоље рангираних кандидата“.

Поступајући по препоруци, Министарство одбране БиХ је актом број: 10-337-3174-3/15 од 12.10.2015. године обавијестило војног повјереника да је донесено рјешење о оглашењу ништавим наредбе о постављењу на дужност лица које је нижерангирано

од Н.М., уз доношење наредбе о постављењу на дужност Н.М., чиме је реализована препорука војног повјереника.

Посупање по притужби М.М.:

Као један од примјера такође издвајамо предмет водника М. М., који у притужби војном повјеренику навео да је у чину водника непрекидно осамнаест година те да испуњава услове за унапређење у виши чин. Крајем 2014. године, због установљеног инвалидитета старијем воднику В. А. и потребе за његово распоређивање на други одговарајући посао, отворила се могућност за постављење водника М. М. на формацијско мјесто вишег чина. С тим у вези водник М. М. се обраћао С-1 батаљона као и С-1 бригаде гдје му је потврђено да испуњава све услове за постављење на формацијско мјесто на којем је до тада био старији водник В. А., те да ће бити поднесен приједлог за његово постављење. Међутим, на мјесто старијег водника В. А. постављен је водник А. Б., који је, према наводима подносиоца притужбе, ступио у ОСБиХ 2009. године у чину војника а чин водника добио је 2012. године.

Војни повјереник је, након истражних радњи, донио Закључак број: УП1-05/3-50-17-1-4/15 од 07. 05. 2015. године у којем је констатована основаност притужбе водника М.М. Утврђено је да је премјештајем и постављењем водника А. Б. на упражњено мјесто командира комутационог одјељења - вод везе - команда батерија - артиљеријски батаљон - 5. Пјешадијска бригада, на којем је до тада био старији водник В. А., **прекршен члан 30. ст. (1) и (3) Правилника.**

Генерални инспекторат Министарства одбране БиХ, поступајући по захтјеву војног повјереника, а увидом у ранг-листе за постављење, утврдио је да је у овом случају дошло до непрописаног поступања јер је професионално војно лице **које је на ранг-листама на 101. мјесту** премјештено и постављено на формацијско мјесто вишег чина. Оваквим поступком дерогирани су одредбе Правилника, као и сврха његовог постојања. Такође, постављењима мимо ранг-листа за постављење фаворизују се појединци који су нижерангирани и даје им се могућност напредовања супротно одредбама Правилника.

Имајући у виду основаност притужбе, војни повјереник затражио од Заједничког штаба Оружаних снага БиХ достављање информација о предузетим радњама на **отклањању утврђених неправилности.** Заједнички штаба Оружаних снага БиХ обавијестио је војног повјереника да је **цијели предметни случај враћен у првобитно стање** Наредбом број: 16-08-34-3-37-29/15 од 21. 04. 2015. године, које одговара постављењима старијег водника В. А. и водника А. Б. на формацијска мјеста на којима су били прије 01. 11. 2014. године.

Поступање по притужби А.В.:

Сличан наведеним случајевима је и предмет поручника А.В. који је у притужби војном повјеренику, између осталог, исказао сумњу у регуларност постављења капетана Н. М. на мјесто командира вода за контролу, одржавање и складиштење класе IX, уједно официр за операције у Чети за одржавање Главне логистичке базе, с обзиром да је капетан Н. М. као официр пјешадијског ВЕС-а постављен на мјесто логистичког ВЕС-а. Спровodeћи истражне радње војни повјереник дошао је до сазнања да капетан Н. М., који је наредбом министра одбране БиХ, број: 10-34-3-46-203/14 од 11. 09. 2014. године, постављен на наведену дужност са даном 01. 09. 2014. године, **не испуњава услове** прописане Законом о служби у Оружаним снагама БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 88/05, 53/07, 59/09, 74/10, 42/12), (у даљем тексту: Закон) и Правилником **за постављење на ту дужност.**

Наиме, примјена Правилника, који је ступио на снагу даном доношења 28. 08. 2013. године, актом министра одбране БиХ, број: 10-02-3-47-6-3/13 од 08. 07. 2014. године, почела је 01. 09. 2014. године, од када су примјенљиве и ранг-листе. С обзиром да је капетан Н. М. постављен на наведену дужност са даном 01. 09. 2014. године, војни повјереник је у Закључку број: УП1-05/3-50-17-1-32/14 од 18. 05. 2015. године констатовао да је одредбе Правилника требало примијенити у конкретном случају, без обзира на што је приједлог за постављене именованог на наведену дужност поднесен раније.

Војни повјереник, имајући у виду наведено, као и чињеницу да доношење овог закључка неће допринијети другачијем рјешењу предмета, **заузео став и о томе обавијестио Заједнички штаб Оружаних снага БиХ с циљем исправнијег поступања у будућим истим или сличним случајевима.**

Поступање по притужби Р.Г. и А.С.:

Р.Г. и А.С. обратили су се војном повјеренику подносећи притужбе број: УП1-05/3-50-17-1-29/15 и УП1/05/3-50-17-1-30/15, обје од 28. 09. 2015. године, у којима указују на неправилности у поступку избора и постављења официра Оружаних снага БиХ на формацијска мјеста вишег чина. Поступајући по притужбама, војни повјереник је 07. 10. 2015. године послао упит Генералном инспекторату при Министарству одбране БиХ, тражећи од њих да изврше провјеру изнесених навода.

Након истражних радњи, војни повјереник је донио Закључак број: УП1-05/3-50-17-1-29/15, УП1/05/3-50-17-1-30/15 у којем стоји да су притужбе Р.Г. и А. С. основане будући да су приликом постављења прекршене одредбе Правилника. Наиме, на одређена формацијска мјеста наведена у притужби, постављена су лица која су, у односу на подносиоце притужби нижерангирана на ранг-листама за постављење официра и подофицира, што је супротно члану 30. став (1) Правилника. Даље, прекршен је и члан 29. Правилника, будући да су на поједина формацијска мјеста постављена лица која немају одговарајућу војно-евиденцијску специјалност (ВЕС), иако у поменутом члану стоји да се „ПВЛ постављају, према потреби службе, на одговарајућа упражњена ФМ према: ц) личној војно-евиденцијској специјалности“.

Такође, постоје формацијска мјеста која су наведена у притужби на које је постављено лице чији ни лични ни допунски ВЕС није одговарајући, а уз то није испоштован ни услов из члана 12. став (4) тачка д) Правилника, а то је да лице које се поставља на дужност команданта батаљона мора имати завршен курс за обављање те дужности.

Поступање по притужби С.Г.:

Канцеларији парламентарног војног повјереника БиХ обратио се С.Г., подносећи притужбу број: УП1-05/3-50-17-1-26/15 од 09. 09. 2015. године, у којој наводи да су приликом израде ранг-листе за постављење официра и подофицира у Министарству одбране и Оружаним снагама БиХ (у даљем тексту: ранг-листа) погрешно утврђени његови подаци. Наиме, на ранг-листе од 30. 04. 2015. године избрисани су подаци о времену које је провео у чину од 19. 01. 1998. године до 30. 06. 2007. године, а на основу наредбе министра одбране БиХ број: 10-34-3-1701/11 од 21. 03. 2011. године. С друге стране, постоје професионална војна лица којима је кумулативно признато вријеме проведено у истом чину.

Поступајући у предмету, војни повјереник је упутио допис Генералном инспекторату при Министарству одбране БиХ (у даљем тексту: Генерални инспекторат), број: УП1-05/3-50-17-1-26/15, тражећи од њих да изврше провјеру изнесених навода. Генерални инспекторат је актом број: 05-03-32-1-110-4/15 од 10. 11. 2015. године доставио одговор војном повјеренику.

Цијенећи све податке прикупљене током поступка, војни повјереник је на основу члана 3. тачка б) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ, те члана 28. тачка е) Пословника о раду парламентарног војног повјереника БиХ, донио сљедећи закључак:

1. Притужба С.Г. је основана.
2. **Са аспекта заштите људских права, неопходно је на једнообразан начин поступати у истим и сличним ситуацијама и увијек када је то могуће заузети став који ће ићи у корист, а не на штету професионалних војних лица.** Из поменутог акта Генералног инспектората видљиво је да има лица која су у истом положају као С.Г., али им је вријеме проведено у истом чину **кумулятивно сабрано.** Овакво различито поступање је недопустиво и представља свјесно или несвјесно деградирање појединаца. Сходно члану 30. став (1) Правилника о професионалном развоју и управљању каријером професионалних војних лица у Министарству одбране БиХ и Оужаним снагама БиХ, број: 10-02-3-3172/13 од 28. 08. 2013. године (у даљем тексту: Правилник), постављење официра и подофицира врши се по приоритету Заједничког штаба Оружаних снага БиХ, а на основу ранг-листи за постављење које води Заједнички штаб Оружаних снага БиХ. Ранг-листе се морају израђивати према прописаним критеријумима и **недопустиво је да се због погрешног тумачења прописа,** на основу којих се оне израђују, а који се у међувремену нису мијењали, у кратком верременском периоду значајно мијењају подаци на ранг-листама и тиме **уводи правна несигурност.**
3. Војни повјереник **цијени исправним мишљење Команде за подршку Оружаних снага БиХ** по питању рачунања времена проведеног у чину за лица која су мијењала категорију у току војне каријере, а у задњој прекатегоризацији су задржали чин који су имали и раније, а поменуто мишљење је на трагу кумулативног рачунања времена проведеног у истом чину у току војне каријере.
4. Тврдња да промјена категорије не може са собом вући континуитет и бенефите претходне службе, изнесена у оквиру произвољног тумачења прописа од **Сектора за управљање персоналом Министарства одбране БиХ,** и реализација те тврдње те тврдње имали би за посљедицу расцјепканост система управљања каријером. Војни повјереник сматра да је поменуто супротно и Рјешењу Жалбеног вијећа при Савјету министара БиХ, број: УП2ЖВ-09-34-3-100/13 од 09. 05. 2013. године, у којем, између осталог, Жалбено вијеће наводи да је Министарство одбране БиХ дужно да почев од **01. 01. 2006.** године преузме архиву и евиденције о управљању персоналом које су водиле ентитетске војске, тако да постоји комплетна евиденција о досадашњем радном искуству. **То је још једна потврда да је континуитет основно обилежје система управљања каријером.**

Војни повјереник на крају жели навести да Правилник, као позитивни пропис, обавезује Министарство одбране БиХ и Заједнички штаб Оружаних снага БиХ да поступају по њему.

Војни повјереник сматра да постојећи правилник на добар начин регулише професионални развој појединаца и даје основ да се заиста најбољи у оквиру рода или службе постављају на адекватна мјеста, што је наведено и у Извјештају о раду војног повјереника за 2014. годину, број: 01,02-50-19-338/15 од 03. 02. 2015. године.¹ Ако Министарство одбране БиХ или Заједнички штаб Оружаних снага БиХ сматрају да постојећи правилник има одређене недостатке, могу покренути процедуре за његову измјену. Међутим, све до момента до када министар одбране БиХ не одобри и потпише нови правилник о професионалном развоју и управљању каријером, постојећи се мора примјењивати у потпуности.

2.5. Притужбе припадника Деминерског батаљона

Значајна област која је била предмет истраге војног повјереника током 2015. године односи се на неуједначено тумачење и примјену прописа према припадницима Деминерског батаљона. Неуједначеним тумачењем и примјеном Одлуке о измјенама и допунама Одлуке о величини, структури и локацијама Оружаних снага БиХ број: 01-50-1-1067-10/12 од 18. 04. 2012. године (у даљем тексту: Одлука), поједини припадници Деминерског батаљона дискриминирани су у односу на своје колеге.

Наиме, појединим наредбама припадника Деминерског батаљона посебно је презицирано мјесто службе и мјесто рада, а што је основ за остваривање накнада које немају карактер плате. Међутим, у одређеном броју наредби није назначено мјесто рада (**различита примјена Инструкције о начину вођења дневне и мјесечне радне листе и ажурирања основних података за обрачун плата и накнада припадника Министарства одбране БиХ и Оружаних снага БиХ**, број: 12-16-2-1145/12 од 08. 03. 2012. године). Сматрајући да се ради о техничкој грешки, припадници Деминерског батаљона који су суочени са овим проблемом тражили су исправку наредбе, али су одбијени уз образложење да је Одлуком Предсједништва БиХ о измјенама и допунама Одлуке о величини, структури и локацијама Оружаних снага БиХ, број: 01-50-1-1067-10/12 од 18. 04. 2012. године, регулисано да је Деминерски батаљон размјештен на локацији касарне Рајловац - Сарајево, са попуњеношћу од 95%.

Изводећи истражне радње у предметном случају, војни повјереник је затражио од Министарства одбране да, с циљем утврђивања евентуалне неуједначне примјене прописа изврши провјеру наведеног и о томе достави извјештај Канцеларије парламентарног војног повјереника БиХ.

Актом Министарства одбране БиХ, број: 10-02-3-4012-1/15 од 04. 12. 2015. године, војни повјереник је обавијештен о доношењу **допуне наредби у којима је одређено и мјесто рада**. Такође је наведено да ће Министарство одбране у наредном периоду упутити Предсједништву Босне и Херцеговине приједлог за допуну Одлуке о величини, структури и локацијама Оружаних снага БиХ број: 01-011-1110-6/06 од 05. 06. 2006. године, на начин да министарка одбране БиХ, на основу члана 12. став (1) тачка д) Закона о одбрани БиХ ("Службени гласник БиХ", број 86/05), својим актом може једном годишње одређивати мјеста службе командама и јединицама подређеним командантима батаљона.

---

¹ Извод из Извјештаја о раду војног повјереника за 2014. годину, стр. 8 (босанска језичка верија)

Ипак, војни повјереник жели нагласити да забрињава чињеница да је Министарство одбране БиХ у кратком временском периоду измијенило наредбе, а да при томе нису мијењани позитивни прописи којима се регулише предметна област. Тачно је да оваква измјена иде у корист професионалних војних лица у смислу изједначавања у правима, али сама чињеница о раличитом приступу Министарства одбране истом чињеничном стању, при томе без измјене релевантних прописа, уводи правну несигурност и може створити незадовољство и осјећај неповјерења у систем код професионалних војних лица.

2.6. Притужбе које се односе на положај професионалних војних лица ангажованих за потребе службе трагања и спасавања

Припадници 2. хеликоптерског сквадрона Бригаде ваздушних снага и противваздушне одбране, са командантом 2. хеликоптерског сквадрона на челу, обратили су се парламентарном војном повјеренику БиХ (у даљем тексту: војни повјереник) подносећи притужбу због кршења одредаба уговора потписаног између Дирекције за цивилно ваздухопловство Министарства комуникација и транспорта БиХ (у даљем тексту: ВНДСА) и Министарства одбране, у срху давања 24-сатног дежурства Службе трагања и спасавања (СТС). Наиме, Министарство одбране константно касни са исплатама зарађених дневница лицима ангажованим у СТС-у, а евидентни су и проблеми с опремањем просторија за дежурство СТС-а, као и питање исхране. Припадници ове јединице, с циљем рјешавања наведених проблема, обраћали су се више пута (усмено и писмено) надлежним у Министарству одбране и Заједничком штабу. С обзиром да њихови проблеми нису ријешени, те да је иста пракса настављена и у 2015. години, чиме је, према наводима подносиоца притужбе, системски урушен морал јединице, обратили су се војном повјеренику са молбом да он, у складу са законским овлашћењима, спроведе истражне радње с циљем утврђивања стварног стања ствари.

Војни повјереник је, актом од 30. 06. 2015. године, затражио од Министарства одбране достављање потпуне информације о овом питању. С обзиром да Министарство одбране није доставило одговор у року предвиђеном чланом 5. став (2) Правилника о сарадњи парламентарног војног повјереника БиХ са Министарством одбране БиХ, Генералним инспекторатом при Министарству одбране БиХ и Оружаним снагама БиХ, број: 01,02-34-6-1428/09 од 05. 01. 2010. године, војни повјереник је ургенцијом од 06. 10. 2015. године и поновљеном ургенцијом од 07. 12. 2015. године затражио достављање информација о наводима из притужбе.

У одговору Министарства одбране, број: 06-03-14-2460-1/15, који је у Канцеларију парламентарног војног повјереника БиХ за примљен 18. 12. 2015. године, наведено је да је Уговор о ангажовању припадника Оружаних снага БиХ за потребе Службе портаге и спасавања (САР мисије) број: 11-03-11-573-4/07 од 17. 09. 2007. године (у даљем тексту: Уговор) истекао 2009. године. Основ за исплату лицима ангажованим на служби САР мисије су дневнице за службени пут. Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију), како је наведено у допису, указала је Министарству одбране на проблем исплате дневница с обзиром да чланови посаде у служби мисије САР нису имали отворене налоге за службени пут. Такође, представници Канцеларије за ревизију сугерисали су на чињеницу да налог за службени пут не може бити отворен у мјесту службе, јер се дежурства обављају у просторијама у којима посада иначе борави и извршава

свакодневне задатке. Даље је наведено да је Одлуком о измјени одлуке о висини дневница за службена путовања запосленим у институцијама Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број: 06/12) – (у даљем тексту: Одлука) смањен износ дневнице на 25 КМ, а да одредбе уговора као ни цјеновник који је саставни дио уговора, нису анексирани ни прилагођени наведеним измјенама висине дневнице. Министарство одбране је, због правне несигурности која је наступила истеком уговора као и доношењем одлуке, затражило потписивање новог уговора или анекса на наведени уговор, што до дана достављања одговора војном повјеренику није учињено.

Такође је наведено да није извршена набавка опреме нити инвентара потребног за опремање просторија за дежурство СТС, као и да питање исхране није регулисано уговором јер је њиме предвиђено исплаћивање дневница.

Војни повјереник, користећи се овлашћењима из члана 3. став 1) тачка б) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ ("Службени гласник БиХ", број 51/09), затражио је од ВНДСА, као друге уговорне стране, да се изјасни о изнесеним наводима. Изјашњење није достављено до дана писања овог извјештаја.

2.7.Притужбе у вези са транспарентношћу поступка упућивања професионалних војних лица у мисије подршке миру ван земље

Поступајући по притужби број: УП1/05/3-50-17-1-40/15, након истражних радњи војни повјереник је уочио да постоје одеђене неправилности у поступку одабира кандидата за учешће у операцији подршке миру, те је издао препоруку Министарству одбране БиХ и Заједничком штабу Оружаних снага БиХ. Наиме, избор кандидата није извршен у складу са критеријумима прописаним подзаконским актима, и то:

- а) Критеријуми и процедуре за избор кандидата за упућивање припадника Пјешадијске јединице Оружаних снага БиХ у операцију миру, број: 10-03-3018/11 од 22. 06. 2011. године,
- б) Стандарне оперативне процедуре припреме, упућивања и прихвата јединице Оружаних снага БиХ у и из операције подршке миру ИСАФ, број: 16-14-05-03-10-931-20/10 од 04. 11. 2010. године,
- ц) Правилник о учешћу припадника Министарства одбране БиХ и Оружаних снага БиХ у операцијама подршке миру и другим активностима у иностранству, број: 07-02-3-1454/15 од 22. 04. 2015. године.

То је имало за посљедицу да је један од кандидата који је на тесту физичке спремности остварио максималан број бодова, који посједује STANAG сертификат и посљедњу службену оцјену “одличан”, уврштен на резервну листу, а изабрано је 9 кандидата који су на завршном тестирању имали резултате на основу којих не би могли ни приступити обуци, а поготово не би могли бити упућени у мисију у зону извођења операција.

Такође забрињава чињеница да су приликом избора кандидата коришћени критеријуми који нису прописани актима којима се регулише ова област. Тако се, поступајући по овој притужби, војни повјереник у свом досадашњем раду први пут сусрео са критеријумом званом "дух колектива" као пресудним критеријумом за било који вид рангирања и одлучивања о способности професионалних војних лица. Неприхватљиво је да се у Оружаним снагама БиХ које функционишу на заповиједима и јасној хијерархији, као кључни критеријум елиминације наводи "нарушавање духа

колектива", и свако даље образлагање ове чињенице би водило у неозбиљно навођење примјера шта све може нарушити дух једног колектива.

Узимајући у обзир наведено, војни повјереник је издао сљедећу Препоруку број: УП1/05/3-50-17-1-40/15:

1. Министарство одбране БиХ и Заједнички штаб Оружаних снага БиХ обавезни су да обезбиједи да се избор кандидата за учешће у мисијама подршке миру врши у складу са прописаним нормама и објективним критеријумима.
2. Грубо кршење прописаних критеријума с циљем дискредитовања појединаца не може се и не смије оправдавати интересом колектива, јер је у директом интересу колектива поштивање принципа једнаких могућности сходно Закону о служби у Оружаним снагама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 88/05, 53/07, 59/09, 74/10 и 42/02).
3. Министарство одбране БиХ и Заједнички штаб Оружаних снага БиХ дужни су да изврше анализу подзаконских аката којима се уређује поступак одабира кандидата за учешће у мировним мисијама, обаве њихово усклађивање, те на основу овог случаја израде јасне смјернице о надлежностима и поступању особа које врше одабир кандидата.
4. Министарство одбране БиХ и Заједнички штаб Оружаних снага БиХ питања пропуста и одговорности припадника Оружаних снага БиХ обавезни су да утврђују спровођењем дисциплинског поступка, који је механизам утврђивања одговорности на објективно утврђеним чињеницама.
5. Ова препорука издаје се *ex nunc* како би се предуприједили исти или слични пропусти који су на штету Министарства одбране БиХ и Оружаних снага БиХ.

Све ово доводи у озбиљну сумњу цјелокупан процес одабира кандидата за учешће у мисијама подршке миру, те у знатној мјери нарушава углед Оружаних снага БиХ. Војни повјереник посебно изражава забринутост због чињенице да поједини припадници Оружаних снага БиХ који су изабрани и упућени у мисију подршке миру нису испуњавали услове за то, те посебно наглашава да Министарство одбране БиХ и Заједнички штаб Оружаних снага БиХ носе директне посљедице у случају било каквог немилостивог инцидента током учешћа овако изабраних лица у мисијама.

2.8. Притужбе које се односе на неправилности приликом вођења дисциплинског поступка

Непоштовање правила дисциплинског поступка, прописаних Правилником о војној дисциплини и дисциплинском поступку, број: 13-02-3-1627/10 од 01. 04. 2010. године (у даљем тексту: Правилник), једна је од области којом се војни повјереник бавио током 2015. године.

Припадници Оружаних снага БиХ, каплар Д. Г. и војник и класе С. Т. обратили су се војном повјеренику притужбама у којима су указали на неправилности приликом спровођења дисциплинског поступка против њих као и повреду њихових основних људских права. Именовани су навели да су суспендовани већ 29 мјесеци, тачније 01. 05. 2013. године, а рјешење о томе добили су крајем јуна исте године.

Војни повјереник је у овом случају, након спроведене истраге и утврђеног чињеничног стања, у складу са чланом 4. тачка д) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ и

чланом 28. тачка д) Пословника о раду парламентарног војног повјереника БиХ, Министарству одбране и Заједничком штабу издао Препоруку број: УП1-05/3-50-17-1-32,33/15 од 23.12.2015. године. Наведеном препоруком Министарству одбране и Заједничком штабу стављено је у обавезу да **дисциплинске поступке против професионалних војних лица воде у складу са позитивним правним прописима којима је уређена та процедура.** Наиме, приликом вођења дисциплинског поступка у конкретном случају, учињена је неправилност на начин да **дисциплински поступак није окончан у року од двије године од дана покретања.** Тиме су прекршене одредба члана 166. став 2) Закона о служби у Оружаним снагама БиХ („Службени гласник БиХ“, број 88/05, 53/07, 59/09, 74/10 и 42/12, у даљем тексту: Закон о служби) и члана 13. став 2) Правилника. Наведене одредбе су императивне и изричито обавезују да се дисциплински поступак оконча у року од двије године од дана његовог покретања.

Такође, Министарство одбране и Заједнички штаб, према Препоруци војног повјереника, дужни су предузети све неопходне мјере како би се дисциплински поступак против каплара Д. Г. и војника и класе С. Т. окончао у што је могуће краћем року, те како се такав вид кршења позитивних прописа не би понављао у будућим случајевима спровођења дисциплинског поступка.

Војни повјереник је такође скренуо пажњу да, сходно члану 12. став (2) Правилника, поступак због повреде војне дисциплине спроводи хитно и одговорност се расправља у што је могуће краћим роковима, те да је рок од двије године дат као крајњи рок за окончање поступка, а не као стандард за трајање поступка.

Министарство одбране БиХ, актом број: 10-34-1-4901-1/15 од 21. 12. 2015. године, обавијестило је војног повјереника да је, на основу његове Препоруке број: УП1-05/3-50-17-1-32,33/15 од 23. 12. 2015. године, **а којом је наложено окончање дисциплинског поступка против каплара Д.Г. и војника и класе С.Т. због застаријевања,** рјешењем другостепеног војнодисциплинског вијећа окончан дисциплински поступак против наведених лица.

2.9.Остала питања - појединачни специфични случајеви

Предмет: УП1/05/3-50-17-1-36/15

Војном повјеренику обратила се кандидаткиња на обуци 16. класе, подносићи притужбу број: УП1-05/3-50-17-1-36/15 од 14. 10. 2015. године, у којој је указала на узнемиравање од директно претпостављеног, командира одјелења, те затражила помоћ и интервенцију војног повјереника. Користећи овлашћења која му даје члан 4. тачка б) и тачка ф) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ, војни повјереник са сарадницима је 16. 10. 2015. године боравио у ненајављеној посјети Центру за основну обуку у Пазарићу (у даљем тексту: ЦОО) и том приликом обавио разговоре са подносиоцем приужбе, затим професионалним војним лицем против којег је притужба поднесена, те другим лицима, према ланцу командовања.

Осим тога, војни повјереник је актом број: УП1-05/3-50-17-1-36/15 од 19. 10. 2015. године, од ЦОО-а затражио достављање комплетног извјештаја извиђајне комисије као и информације о предузетим конкретним мјерама ЦОО-а у вези с тим.

На основу спроведеног поступка, војни повјереник је констатовао да понашање професионалног војног лица које је директно претпостављено кандидаткињи на обуци **није у оквирима строго професионалног односа**, те је као такво у супротности са Стандардним оперативним процедурама за прихват, живот и рад кандидата на основној обуци војника из 2012. године (у даљем тексту: СОП), као и Етичким кодексом понашања војних лица у Министарству одбране и Оружаним снагама БиХ, број: 05-03-1-52-14/15 од 30. 12. 2013. године. Претпостављени је, између осталог, **прекршио** одредбе СОП-а садржане у поглављу 13. (**Завршне одредбе**) тачка ф) јер је као дежурни чете улазио **сам** у собу у којој су смјештене кандидаткиње на основној обуци, иако у поменутом поглавље СОП-а изричито и недвосмислено стоји да у просторије у којима су смјештене жене „могу ући дежурни органи, приликом контроле стања, као и командири (претпостављење старјешине), **гдје ће имати строго професионалан и војнички однос (најмање два лица)**“.

Не упуштајући се подробније у анализу садржаја конверзације између именованих лица, војни повјереник сматра да се у конкретном случају ради о нежељеном понашању које се може оквалификовати као **узнемиравање** из члана 5. Закона о равноправности полова у БиХ („Службени гласник БиХ“, број 16/03, 102/09, пречишћени текст 32/10), гдје стоји:

„ (1) узнемиравање је свако нежељено понашање по основу пола којим се жели повриједити достојанство лица или групе лица и створити застрашујуће, непријатељско, деградирајуће, понижавајуће или увредљиво окружење или којим се постиже такав учинак.“

Узимајући у обзир све наведено, војни повјереник сматра да је претпостављени старјешина починио тежу повреду војне дисциплине - дисциплински преступ из члана 6. став (1) тачке е) **злоупотреба положаја** и с) **поступак којим се vriјеђа достојанство подређених или млађих** Правилника о војној дисциплини и дисциплинском поступку, број: 13-02-3-1627/10 од 01. 04. 2010. године.

С обзиром на утврђено, војни повјереник, у складу са чланом 4. тачка д) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ и чланом 28. тачка д) Пословника о раду парламентарног војног повјереника БиХ, Министарству одбране БиХ и Заједничком штабу Оружаних снага БиХ издао сљедећу препоруку:

- 1. Министарство одбране БиХ и Заједнички штаб Оружаних снага БиХ обавезни су да обезбиједи да сва професионална војна лица извршавају своје дужности, посебно да се придржавају важећих прописа у Оружаним снагама БиХ, професионално обављају дужност и придржавају се и поштују све норме понашања у служби и ван службе, како је прописано чланом 15. Закона о служби у Оружаним снагама БиХ (“Службени гласник БиХ”, бр. 88/05, 53/07, 59/09, 74/10 и 42/02), те на тај начин заштите углед Оружаних снага БиХ.**
- 2. Министарство одбране БиХ и Заједнички штаб Оружаних снага БиХ обавезни су да предузму све неопходне мјере како би се обезбиједило да сва професионална војна лица која се не придржавају важећих прописа,**

између осталог и СОП-а, који је релевантан пропис за овај предмет, буду санкционисана по важећем Закону о служби у Оружаним снагама БиХ и Правилнику о војној дисциплини и дисциплинском поступку. Поменуто је предвиђено и СОП-ом у уводним напоменама:

„Против свих лица који буду кршили ове одредбе СОП-а одмах покренути дисциплински поступак (против ВЛ) и поступак за раскид уговора са кандидатима на основној обуци војника.“

3. С обзиром да понашање професионалног војног лица које је претпостављено кандидаткињи на обуци није у оквирима строго професионалног односа, те је као такво у супротности са поглављем 13. тачка ф) и поглављем 6. тачка ц) СОП-а, потребно је у дисциплинском поступку изрећи одговарајућу дисциплинску санкцију како би се спријечило даље узнемиравање према кандидаткињи на обуци и превентивно дјеловало на појаву непримјереног понашања према кандидатима на обуци у будућим случајевима.

Предмет број: УП1/05/3-50-17-1-21/15

Војни повјереник запримио је притужбу у којој су изнесене сумње на правилност поступка упућивања кандидата на командно-штабну школу у Загребу у академској 2015/2016 години. Наиме, подносилац притужбе навео је да је одлуком министра одбране БиХ и наређењем начелника Заједничког штаба Оружаних снага БиХ било прописано да кандидати који се упућују на командно-штабну школу морају имати минимално завршен напредни официрски курс. **Међутим, један од кандидата за наведену школу, пуковница М. Ј., како је наведено у притужби, нема завршен ни основни официрски курс.**

Због бојазни да је у конкретном случају прекршен принцип једнаких могућности за све кандидате, војни повјереник је, актом број: УП1/05/3-50-17-1-21/15 од 10. 08. 2015. године, затражио од Генералног инспектората Министарства одбране БиХ да изврши провјеру изнесених навода и о томе обавијести војног повјереника у што краћем року.

На основу достављених информација, а у складу са овлашћењима из члана 3. тачка б) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ („Службени гласник БиХ“, број 51/09), војни повјереник је у овом предмету донио сљедећи став и мишљење:

1. Пуковница М. Ј. не испуњава услове предвиђене Правилником о школовању и усавршавању у Министарству одбране и Оружаним снагама БиХ, број: 13-02-3-1632/10 од 01. 04. 2010. године. У члану 6. став (1) тачка б) поменутог Правилника, међу посебним критеријумима стоји да се „војном лицу може одобрити школовање и усавршавање ако то захтијева формацијско мјесто односно дужност на којој се налази или за коју је предвиђено **и ако испуњава програмом школовања и усавршавања прописане услове**“, што није испоштовано. Додајемо да поштовање позитивних прописа односно принципа правне сигурности представља једно од основних људских права.
2. Војни повјереник се залаже за једнако третирање припадница и припадника Оружаних снага БиХ, без фаворизовања једних на рачун других, што је у складу

са чланом 9. став (1) тачка б) Закона о равноправности полова у БиХ („Службени гласник БиХ“, број 16/03, 102/09, 32/10), гдје стоји:

„Равноправност полова значи да су особе мушког и женског пола једнако присутне у свим областима јавног и приватног живота, да имају једнак статус, једнаке могућности за остваривање свих права, као и једнаку корист од остварених резултата.“

3. Иако је, према ријечима министарке парафразираним у акту Генералног инспектората, број: 05-03-32-1-1-63-12/15 од 20. 08. 2015. године, ријеч о квалитетном кандидату, **сматрамо да то не може бити довољан основ за одступање од позитивних прописа.**

Такође, војни повјереник је актом од 08. 12. 2015. године затражио од Министарства одбране БиХ достављање информације о томе да ли су предузете одређене радње на отклањању неправилности указаних кроз став војног повјереника у овом предмету. Наведена информација није достављена војном повјеренику до дана писања овог извјештаја.

3. УСЛОВИ ЖИВОТА И РАДА У КАСАРНАМА ОРУЖАНИХ СНАГА БИХ

Члан 4. тачка ф) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ („Службени гласник БиХ“, број 51/09) даје овлашћење војном повјеренику да у било којем тренутку посјети јединице и команде Оружаних снага БиХ и организационе јединице Министарства одбране БиХ, без претходне најаве. На основу наведеног члана, војни повјереник је током 2015. године боравио у најављеним и ненајављеним посјетама (14 посјета) јединицама и командама Оружаних снага БиХ. Циљ посјете био је да се кроз обилазак локација, те разговор и дискусију војног повјереника и његових сарадника са професионалним војним лицима изврши процјена стања људских права и слобода припадника Оружаних снага БиХ, те на тој основи утврде могући правци дјеловања војног повјереника, сходно његовим прописаним надлежностима.

Већина тешкоћа, које ће у наставку бити наведене, већ је уочена приликом претходно обављених најављених и ненајављених посјета војног повјереника јединицама и командама Оружаних снага БиХ. Војни повјереник је и раније истицао тешкоће овог типа у досадашњој кореспонденцији са надлежнима у Министарству одбране БиХ и у Заједничком штабу Оружаних снага БиХ, као и у извјештајима и информацијама упућиваним Заједничкој комисији за одбрану и безбједност БиХ. У даљем тексту дајемо преглед и детаљније налазе војног повјереника са поједних локација које је посјетио током 2015. године.

3.1. Ненајављена посјета касарни “Милош Обилић”

Приликом посјете касарни “Милош Обилић” од 07. 05. 2015. године, гдје је смјештен Батаљон везе Бригаде тактичке подршке Оружаних снага БиХ, војни повјереник је обишао просторије у којима војна лица бораве и обављају свакодневне активности, а уједно и обавио разговор са представницима и припадницима овог батаљона.

Приликом радних састанака, обилазака и разговора са представницима и припадницима овог батаљона, војни повјереник је упознат са одређеним бројем тешкоћа са којима се сусрећу припадници Оружаних снага БиХ на овој локацији и радио-релејним чвориштима, а могу се сортирати по сљедећим областима, како је то наведено у Информацији војног повјереника, број: 05-3-03-664-1/15:

1. **Стање персонала:** упражњено 21 формацијско мјесто, а приоритет приликом попуне би, како су навели припадници овог батаљона, требало дати 3. чети, задуженој за опслуживање чворишта, гдје недостаје 7 војника. У батаљону је 18 жена.
2. **Ситуација на радио-релејним чвориштима:** ситуација на радио-релејним чвориштима **није задовољавајућа**. Наиме, наведено је да су смјештајни капацитети лоши, а приступни путеви су у принципу макадамског типа. Што се тиче војних лица која се налазе на чвориштима, раде у условима који штетно утичу на здравље, а при томе нису обезбијеђене основне намирнице које су им потребне, посебно млијеко.
3. **Стање средстава везе:** постоји минималан број телекомуникацијских уређаја. Ништа се не добавља у овој области нити се, како је наведено, планира у скорој будућности.
4. **Стање моторних возила:** оперативност моторних возила је испод 10%.
5. **Исхрана, водоснабдијевање, стање опреме и објеката:** проблем недостатка бројних намирница, међу којима су зачини, млијеко и нескладишни артикли. Кровне инсталације, посебно на хангарима, у лошем су стању и требало би да буду замијењене. Такође, жичане ограде на свим локацијама треба замијенити или поправити.
6. **Здравствено збрињавање припадника Оружаних снага БиХ на овој локацији и РРЧ:** Здравствено збрињавање персонала усљед повреда и обољења није у потпуности дефинисано.

Војни повјереник је након обављене посјете дошао до закључка да су објекти на овој локацији застарјели, **требало би извршити санацију кровова, посебно на хангарима у којима се налази наоружање због безбједносног ризика**. У информацији је посебан акценат стављен на регулисање гријања у касарни: постоји проблем са двије котловнице на чврсто гориво у касарни, преко којих се врши загријавање објеката у којима борави највећи број персонала. **Котловнице нису у функцији, те је нужно просторије загријавати на струју**. Узмемо ли у обзир положај касарне, односно хладан зимски период, закључујемо да се утроше значајна средства за трошкове гријања. Због тога је потребно реаговати на вријеме, те прије него што наступе хладноће санирати котловнице, те обезбиједити чврсто гориво.

3.2.Најављена посјета Бригади тактичке подршке Оружаних снага БиХ

Војни повјереник боравио је 20. 05. 2015. године у најављеној посјети Бригади тактичке подршке Оружаних снага БиХ, смјештеној у касарни „Рајловац“ у Сарајеву. Са војним повјереником у посјети били су господин Ранко Нинковић, самостални извршилац за питања одбране и цивилне команде над Оружаним снагама БиХ у Предсједништву БиХ, и господин Џон Мартин, вршилац дужности директора Одјела за безбједносну сарадњу при Мисији ОЕБС-а у БиХ.

Командант Бригаде тактичке подршке Оружаних снага БиХ упознао је војног повјереника са тешкоћама ове бригаде, од којих издвајамо:

1. **Стање радио-релејних чворишта** - У саставу Батаљона везе налази се 11 радио-релејних чворишта која су у лошем стању. Командант Бригаде тактичке подршке Оружаних снага БиХ нагласио је да се ради о објектима изграђеним прије више од 30 година. Истакнуто је да је на одржавање проходности путева у прошлој зими потрошено десет тона нафте.
2. **Стање персонала – Тренутно 117 мјеста упражњено.**
3. **Стање у Деминерском батаљону** – Тренутно је активно 20 деминерских радилишта са 30 деминерских тимова. Проблем представља недостатак и неисправност опреме. Набавка опреме врши се линијом командовања што тече отежано и споро. Истакнуто је да је, упркос тешкоћама, у прошлој години урађено више 90% минске кампање.

Приликом боравка на локацији Бригаде тактичке подршке Оружаних снага БиХ, војни повјереник је обишао полазнике Основног курса за развој вођа и обавио разговор с њима. Том приликом полазници клурса су изнијели сљедеће проблеме:

- Неријешено питање повреда на раду и здравствене заштите професионалних војних лица у Оружаним снагама БиХ
- Проблем неплаћања накнада за одвојени живот
- Стање на радио-релејним чвориштима уз истицање да не добијају храну у довољним количинама и да недостају поједине намирнице (млијeko)
- Губљење припадности приликом обављања стражарске дужности
- Неусклађеност љетног радног времена са предвиђеним терминима obroка
- Интересовање за трајање службе професионалних војних лица (интересовање у правцу помјерања старосне границе изнад 35 година).

Такође, војни повјереник је посјетио и Деминерски батаљон, чету НУС. Током овог разговора војни повјереник је учио сљедеће:

1. **Стање у служби** - У овој области највећи проблем представља привремено упућивање, односно његово трајање. Наиме, чланом 147. Закона о служби у Оружаним снагама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 88/05, 53/07, 59/09, 74/10 и 42/12) одређено је да професионално војно лице, због потреба службе, може бити привремено упућено у штаб, неку другу команду, установу Оружаних снага и Министарства одбране БиХ у истом или другом мјесту службе. Истим чланом је прописано да **привремено упућивање може трајати најдуже годину дана у току трајања једног уговора**. Иако је поменута одредба јасна, један од присутних припадника деминерског батаљона саопштио је да у његовом случају привремено упућивање траје 18 мјесеци. Треба напоменути да ово није појединачан случај, те да би требало предузети потребне мјере како би се обезбиједило поштовање закона.
2. **Центар за обуку у противминском дјеловању (ПМД) и уништавању експлозивних средстава (ЕОД) у Оружаним снагама БиХ** - Центар за обуку у ПМД и ЕОД у Оружаним снагама БиХ (у даљем тексту: Центар), смјештен у касарни "Рајловац", успостављен је одлуком министра одбране донесеном 2012. године, али још није ријешено мјесто овог центра у структури Оружаних снага БиХ. То представља проблем за професионална војна лица која су привремено упућена у Центар, будући да губе одређена права која би иначе могли остваривати да је Центар препознат у структури Оружаних снага БиХ.
3. **Статусна питања** - међу присутнима у деминерском батаљону било је примјера дугог трајања службе у истом чину, чак до 20 година.

4. **Животно осигурање** - од фебруара 2015. године припадници овог батаљона немају животно осигурање иако су изложени огромној опасности приликом извршавања задатака.

3.3. Ненајављена посјета Главној логистичкој бази Оружаних снага БиХ

Дана 09. 07. 2015. године војни повјерник је боравио у ненајављеној посјети Главној логистичкој бази Оружаних снага БиХ, касарна Бутиле, Сарајево. Са војним повјереником и сарадницима у посјету је дошао Ранко Нинковић, самостални извршилац за питања одбране и цивилне команде над Оружаним снагама БиХ у Предсједништву БиХ. Запажања војног повјереника приликом ове посјете су следећа:

1. **Стање персонала ГЛБ** – Највећи проблем у овој области представља попуњеност стручно-специјалистичким особљем. Као примјер наведено је да кувар обавља послове чишћења и одржавања муниције. **Посебно је забрињавајући податак да на бројању муниције и њеном разврставању раде људи који нису за то посебно квалификовани (нпр. кувари, возачи и сл.), те да ова лица нису животно осигурана, нити за то примају посебну накнаду за рад са опасним материјама.** Наиме, накнаде се одобравају према формацијским мјестима, те уколико професионално војно лице није на одређеном формацијском мјесту, не може добити накнаду без обзира што обавља послове тог формацијског мјеста. Ово је питање на које је војни повјерник и раније скретао пажњу, те се очекује да ће Министарство одбране и Заједнички штаб у догледно вријеме приступити усклађивању формацијских мјеста са стварним стањем.
2. **Проблем застарјеле инфраструктуре објеката** - Касарне и објекти су застарјели, а улагања су минимална. Захтјеви за текуће оправке упућене Министарству одбране споро се реализују. Већина локација грађена је за потребе мушкараца, војних лица, па је стога неопходно њихово преуређивање како би се створили адекватни услови за живот и рад припадница Оружаних снага БиХ.
3. **Положај припадница Оружаних снага БиХ** - У овој области још увијек постоји проблем **неријешеног статуса трудница припадница Оружаних снага БиХ**- нпр. није прописима уређено до када припадница Оружаних снага БиХ у другом стању треба да носе униформу и до када треба да иду на извршавање редовних задатака. Поражавајући је и податак да је **током протекле четири године само једна припадница Оружаних снага БиХ из ГЛБ упућена на курс и усавршавање.**
4. **Стање моторних возила** - Возила су стара и за њих је тешко набавити резервне дијелове. Из тог разлога примјењује се контролисана замјена, на начин да се исправни дијелови са старијих возила пребацују на друга, да би се постигла исправност и минимум оперативности.
5. **Проблеми у материјално-финансијском пословању** - Истакнути су проблеми који се јављају у систему јавних набавки. Због обраде бројне документације честа су кашњења, што за собом повлачи обавезу плаћања пенала.

3.4. Најављена посјета Команди логистике Оружаних снага БиХ

Војни повејерник, заједно са сарадницима, боравио је 23. 07. 2015. године у најављеној посјети Команди логистике Оружаних снага БиХ. Приликом обиласка локације и разговора са представницима команде наведени су мисија, тежишне активности, али и одређене тешкоће са којима се сусреће команда. Наглашено је следеће:

- а) **Попуњеност:** Команда логистике је у дефициту са војницима који су уједно и најпотребнији за обављање редовних активности. Од укупног броја лица који су у саставу ове КЛ 91% су мушкарци, док је 9% жена, што је према статистичким подацима забиљеженим приликом осталих посјета војног повјереника нешто више него у другим јединицама. Међутим, највећа заступљеност је у категорији цивилних лица из чега видимо да поменути проценат од 9% није пропорционално распоређен по свим категоријама.
- б) **Неперспективне локације:** неперспективне локације у саставу Команде логистике представљају проблем због ангажовања људства, углавном војника, на њиховом обезбјеђењу. Из тог разлога, као и због чињенице да одуговлачењем поступка предаје наведене локације губе своју функцију, потребно их је што прије предати у надлежност ентитетским владама. Такође је наглашена потреба рјешавања питања поврата неперспективне покретне војне имовине владама ентитета.
- ц) **Јавне набавке:** Наведени су и проблеми у функционисању система јавних набавки. Наиме, овдје је ријеч о посебној врсти јавних набавки и разумљиво је да су и процедуре компликованије. Међутим, оно што је поменуто приликом ове посјете, а са чим се војни повјереник слаже, јесте да је потребно извршити извјесну децентрализацију система јавних набавки како би се олакшало извршавање свакодневних послова и задатака команди и једница ОСБиХ. Тако су, на примјер, припадници Команде логистике истакли да протеклих седам дана имају проблем замјене једне гуме на моторном возилу, што је последица компликоване процедуре јавних набавки.
- д) **Стање моторних возила:** И током ранијих посјета војног повјереника констатовано је, а што је и на овој локацији потврђено, да су возила стара, а постоје ситуације када професионална војна лица добијају наређења за максимално коришћење ионако старих моторних возила.
- е) **Вишкови наоружања и МиМЕС-а:** Истакнуто је да је до сада уништено више од 16 хиљада тона МиМЕС. Међутим, 14.500 тона истих средстава још увијек није уништено. Проблем представља и више од 2.000 тона секундарне сировине насатале у поступку уништавања МиМЕС-а.

Војни повјереник је приликом посјете одржао и одвојене састанке са припадницама ОСБиХ, као и представницима категорије подофицира на овој локацији.

У разговору са представницма категорије подофицира, војни повјереник је истакао, а присутни потврдили, проблем који се односи на **начин обрачуна додатка на плату**. Наиме, додаток на плату обрачунава се према формацијском мјесту па сходно томе само та лица имају право на додаток за рад са опасним материјама, док остала лица, иако обављају стражарску службу и врше пребројавање муниције за неки дужи период,

такав додатак немају, чиме се нарушава основни принцип закона о платама - иста плата за исти посао.

Такође, војни повјереник је указао на **ниске коефицијенте за обрачун плата** у категорији подофицира, те на несразмјер између коефицијента за највећи чин у категорији подофицира и најнижи чин у категорији официра, при чему и једни и други, у много случајева, обављају исте или сличне послове.

На крају је војни повјереник искористио прилику да посебно похвали активности Команде логистике и њену помоћ цивилном становништву приликом одбране од поплава које су задесиле Добој током претходне године. Припадници Оружаних снага БиХ на овој локацији показали су висок степен обучености, спремности и одговорности, уз бројне примјере велике посвећености извршавању задатака и мисије. Такође, просторије касарне „Војвода Радомир Путник“ у Добоју, будући да нису биле поплављене, послужиле су као смјештај за ронилачке тимове, полицију и тимове Црвеног крста БиХ, као и цивилно становништво.

3.5. Посјета касарни „Козара“, радио-релејном чворишту и 1. чети Батаљона ваздушног осматрања и јављања, Бањалука

Дана 21. 10. 2015. године војни повјереник и његови сарадници боравили су у посјети касарни „Козара“, радио-релејном чворишту и 1. чети Батаљона ваздушног осматрања и јављања, Бањалука. Са војним повјереником и сарадницима у посјети су узели учествовали и Ранко Нинковић, самостални извршилац за питања одбране и цивилне команде над Оружаним снагама БиХ у Предсједништву БиХ, те два члана Канцеларије секретара Заједничке комисије за људска права.

Војни повјереник се приликом доласка на локацију сусрео са командантом Оперативне команде Оружаних снага БиХ, затим командантом Бригаде ваздушних снага и противваздушне одбране, те командантом Батаљона ваздушног осматрања и јављања. Војни повјереник је, заједно са именованима, посјетио радио-релејно чвориште на локацији Козара, а након тога и 1. чету Батаљона ваздушног осматрања и јављања (у даљем тексту: БВОЈ). У наставку дајемо преглед изјава професионалних војних лица на овим локацијама, али и запажања војног повјереника:

- 1. Радио-релејно чвориште:** Професионална војна лица која су у моменту посјете обављала стражу на радио-релејном чворишту на локацији Козара навели су, између осталог, да **кров објекта у којем су смјештени прокишњава**, те да имају **проблем са снабдијевањем питком водом**. И на овом радио-релејном чворишту, као што је раније у тексту наведено, проблем представља **недостатак намирница**. Конкретно, наводе да је храна претежно сува, поврће и воће не добијају већ дуже вријеме, **као ни млијеко и брашно, те су принуђени да сами купују неопходне намирнице**. **Огревна дрва недостају**, иако је гријна сезона почела. Професионална војна лица на овој локацији остварују право на додатак за службу на издвојеним висинским објектима, у складу са Одлуком Савјета министара о посебним додацима на плату за професионална војна лица у Министарству одбране БиХ и Оружаним снагама БиХ, број 213/08. Међутим, изразили су незадовољство због тога што немају право на накнаду за одвојени живот, а 14 дана су одвојени од породице.
- 2. 1. чета Батаљона ваздушног осматрања и јављања:** Након обиласка радио-релејног чворишта на локацији Козара, војни повјереник са сарадницима је

посјетио 1. чету БВОЈ на радарском положају Козара. Том приликом је командант БВОЈ одржао информативни брифинг, те је уз представљање мисије и организационо-формацијске структуре, навео и одређене тешкоће са којима се сусрећу у раду. Војни повјереник и сарадници обишли су објекте на овој локацији, те при томе визуелно уочили бројне проблеме о којима је командант претходно говорио. **Наведено је да објекти прокишњавају, електричне инсталације су дотрајале, нужна је грађевинска санација објеката.** Такође, постоји проблем снабдијевања питком водом и на овој локацији. **Велики број намирница недостаје већ дуже вријеме,** при чему као најзначајније издвајамо брашно и млијеко, **те их професионална војна лица купују властитим средствима. Енергенти за гријање недостају и на овој локацији.**

Приликом посјете војни повјереник је обавио разговор и са професионалним војним лицима на овој локацији, у присуству и без присуства надређених. Присутни су потврдили наведене тешкоће и исказали незадовољство. Посебно су навели да немају накнаду за одвојени живот, као и то да сви немају додаток за рад на дужности на којој је лице изложено дјеловањима штетним по здравље. Међутим, истакли су да и поред свега наведеног функционишу у потпуности.

3.6. Ненајављена посјета локацијама за смјештај и сортирање муниције „Блажуј“ и „Крупа“

Војни повјереник боравио је 02. 10. 2015. године у ненајављеној посјети локацијама за смјештај и сортирање муниције „Блажуј“ и „Крупа“. Циљ посјете био је обилазак инспекторских тимова који раде на утврђивању квантитативно-квалитативног стања муниције и минско-експлозивних средстава.

Војни повјереник је, поред разговора са представницима инспекторских тимова, обавио разговоре и са командантима локација, те представницима војника за манипулативне радове. Том приликом представници наведених категорија упознали су војног повјереника са тешкоћама са којима се сусрећу у свакодневном обављању радних активности. Тешкоће са којима се сусрећу инспекторски тимови могу се класификовати у следеће групе:

- а) Неусловност складишта у којима су смјештени муниција и минско-експлозивна средства (у даљем тексту: МиМЕС). Недостају полиметри_за мјерење температуре и влажности ваздуха, велики број складишта прокишњава (локација “Блажуј”).**
- б) Старост МиМЕС-а. Постоји опасност од његовог samozапаљења.**
- ц) Проблем дислоцирања неисправног МиМЕС-а.** Неисправна муниција је, због дуготрајног процеса дислоцирања, ускладиштена заједно са исправном. Проблем представља и недостатак палета за складиштење и транспорт муниције (локација “Крупа”).
- д) Неадекватна опрема и недостатак намирница.** Униформа лица која обављају инспекцијски надзор не смије бити синтетичка, што се посебно односи на рукавице, које ради уземљења морају имати алуминијумску нит. **Таква врста рукавица се не набавља,** те су принуђени да их купују властитим средствима. Недостаје млијеко које је неопходно за деконтаминацију организма.
- е) Додатно усавршавање сертификованих лица.** Лица која раде на пословима

инспекцијског надзора МиМЕС-а, без обзира на струку, након завршене троедмичне обуке сматрају се квалификованим за обављање ових послова. С обзиром на опасност послова које обављају, **оваква обука је недовољна.**

ф) Додатак за рад на дужности на којој је лице изложено дјеловањима штетним по здравље. Додатак за рад на дужности на којој је лице изложено дјеловањима штетним по здравље, зависно од формацијског мјеста, једни имају, у износу од 10% од основице за обрачун плате, **док други то право немају.**

Војни повјереник је током ове посјете обавио и разговоре са представницима војника за манипулативне радове ангажованим на наведеним локацијама. Они су упознали војног повјереника са сљедећим тешкоћама:

- а) Проблем дотрајале униформе и исхране.** Униформа стара, оброци суви, недостаје млијеко.
- б) Усавршавање и напредовање у служби.** Представници ове категорије истакли су да имају жељу за усавршавањем, али често не буду примљени на обуку (курс), иако су предложени. Због наведеног, како наводе, губе мотивацију.
- ц) Стражарска служба.** Војници ангажовани на локацији “Крупа” нагласили су преоптерећеност приликом обављања стражарске службе.

Узимајући у обзир стање затечено приликом посјете локацијама за смјештај и сортирање муниције „Блажуј“ и „Крупа“, као и информације добијене у разговору са професионалним војним лицима на овим локацијама, **војни повјереник изражава забринутост због незадовољавајућих услова живота и рада.** Неусловни објекти, стара муниција и минско-експлозивна средства, те неадекватна опрема коју користе припадници Оружаних снага у свакодневном контакту с њима, **непосредно угрожава њихов живот и здравље.**

Осим тога, сви наведени проблеми рефлектују се и на шире окружење, које је тиме директно доведено у опасност. Посматрано примарно из угла заштите људских права лица на служби у Оружаним снагама БиХ, војни повјереник сматра да је хитно потребно предузети конкретне мјере како би се безбједност ових лица подигла на највиши ниво, те тако заштитила њихова основна људска права загарантована Уставом БиХ и међународним споразумима - право на живот и право на безбједност.

3.7. Најављена посјета Бригади ваздушних снага и противваздушне одбране Оружаних снага БиХ

Најављена посјета Бригади ваздушних снага и противваздушне одбране Оружаних снага БиХ (у даљем тексту: Бригада) реализована је 15. 12. 2015. године.

Учешће у овој посјети узели су Ранко Нинковић, самостални извршилац за питања одбране и цивилне команде над ОСБиХ у Предсједништву БиХ, и бригадир Иво Кутев, војни аташе Републике Бугарске у БиХ.

Војни повјереник се приликом доласка на локацију касарне “Козара” сусрео са генерал-мајором Драганом Вуковићем, командантом Оперативне команде ОСБиХ, генерал-мајором Хусеином Турсуновићем, командантом Команде за подршку ОСБиХ,

бригадним генералом Гојком Кнежевићем, замјеником команданта Команде за подршку ОСБиХ, као и бригадним генералом Радованом Илићем, командантом 6. пјешадијске бригаде ОСБиХ.

На основу информативног брифинга команданта Бригаде, војни повјереник закључује да се тешкоће са којима се сусреће ова бригада могу класификовати у сљедеће групе:

- а) **низак ниво реализације плана јавних набавки за 2015. годину по програмској активности “Ваздушне снаге”.** Поражавајући је податак да је, од предвиђених скоро 4 милиона КМ, реализовано око 135 хиљада КМ (од тога је 110 хиљада из 2014. године),
- б) **недовољна подршка летачке обуке.** Недостатак резервних дијелова, уља, мазива,
- ц) **недовољна подршка млазним горивом ГМ-1 за потребе летачке обуке и стварних операција,**
- д) **застарјелост технике,**
- е) **повећан број захтјева цивилних организација и институција за ангажовање хеликоптера,**
- ф) **недостатак комбинованих уговора за одржавање и снабдијевање,**
- г) **ангажовање припадника Бригаде на обезбјеђењу великог броја локација,**
- х) **недовољна подршка обуке информатичком опремом као и уређајима радио-комуникације.**

Посебно је наглашено да ће Бригада у скоријој будућности бити суочена са одређеним изазовима, а то се првенствено односи на одлив ваздухопловног кадра, стално смањење буџетских средстава за ваздухопловство, неисправност технике ваздушног осматрања и јављања (ВОЈ) и противваздушне одбране (ПВО), истек временског рока рада за поједине склопове на ваздухопловима, неријешен систем одржавања ваздухоплова и дијелова код спољњих извођача.

Војни повјереник је током ове посјете одвојено разговарао са категоријом подофицира (преко 30). Главни подофицир Бригаде истакао је **проблем исхране и гријања**, нагласивши да су подофицири као и војници на радарским положајима приморани да **сами набављају дрва**. Указао је и на **системски проблем положаја жена у ОСБиХ**. Наиме, због непостојања подзаконских прописа којима би био уређен положај жена трудница и мајки у ОСБиХ, главни подофицир истакао је чињеницу да је **“на своју руку” распоредио трудну жену војника на друге послове и задатке како не би угрозила свој живот и здравље, као и живот и здравље дјетета**.

Подофицири су током овог разговора указали на стање стражарских објеката на локацији аеродрома Маховљани. **Стража борави у потпуно неусловним контејнерима. Како наводе, они прокишњавају и немају подове, недостатак санитарних просторија. Храну набављају сопственим средствима.**

Указали су и на **тешкоће у вези с напредовањем у служби**. На примјер, подофицир који је 13 година на обуци за радарског техничара да би напредовао, због аномалија система, мора отићи у пјешадију. Такође су указали на **низак коефицијент за обрачун плата подофицира**, оптерећеност подофицира због малог броја војника у Бригади, као и на проблем непостојања кантина.

3.8. Најављена посјета складишту за смјештај муниције и минско-експлозивних средстава “Крчмарице” Оружаних снага БиХ

Циљ посјете војног повјереника овој локацији је анализа тренутног стања услова живота и рада, као и процјена стања људских права, а у односу на посјету војног повјереника од 19. 09. 2014. године.

Током информативног брифинга команданта локације представљено је преглед реализованих активности од септембра 2014. године до децембра 2015. године. У објекту гдје борави стража извршена је поправка крова у дијелу који је прокишњавао (замјена рогова), окречене су просторије за дневни боравак и смјештај, замијењена је неисправна електроинсталација, као и водоинсталација, замијењен је дио старог инвентара, гријање добро функционише (огрев обезбијеђен са локације), обезбијеђен је течни оброк за цјелодневну исхрану страже, обезбијеђена је просторија за смјештај жена као и одговарајуће санитарне просторије.

У зони складиштења муниције, тзв. Х-зони, извршена је поправка магацина 7 објеката (за шта је утрошено скоро 20 хиљада КМ), поправка кровова на 4 објекта, инжењеријско уређење противпожарног појаса и саобраћајница, а урађена је и додатна заштита магацина (уграђене решетке и ојачана улазна врата).

Такође, санирано је око 4.000 метара оградe, док је постављено око 1.000 метара нове жице и стубова. Извршено је обиљежавање жице ознакама војно-контролисаног објекта. Постављена је и **нова жична веза за стражарско обезбјеђење**, те комплетирана противпожарна опрема објекта. Извршена је примопредаја дужности и МТС-а једног од руковалаца, планирана је и друга предаја као и инспекција за преостали дио МиМЕС-а, **а похвално је уређење процедура и обезбјеђење просторија за чување кључева од магацина.**

Од проблема и тешкоћа са којима се сусрећу у раду представници су нагласили:

1. недостатак палета за паковање прегледане муниције,
2. уклањање НУС-а у дијелу оградe,
3. занављање катанаца на објектима (бољег квалитета),
4. обезбјеђење средстава за одржавање локације и објеката (тримери, косилице и друго),
5. потребно обновити громобранске инсталације на 9 објеката, обезбиједити рефлекоре и размотрити могућност уградње видео-надзора.

Након обиласка локације и разговора са присутним припадницима Оружаних снага БиХ, војни повјереник констатује да су учињени значајни помаци у погледу уређења просторија за боравак и рад припадника Оружаних снага БиХ на локалитету "Крчмарице", у односу на посјету из 2014. године. Војни повјереник цијени да је Министарство одбране БиХ у овом сегменту дало значајан допринос како би се уочени недостаци отклонили, те како би се безбједност лица на локацији, као и безбједност простора око локације подигла на већи ниво.

4. ПРОЦЈЕНА СТАЊА ЉУДСКИХ ПРАВА И ПРЕПОРУКЕ ПАРЛАМЕНТАРНОГ ВОЈНОГ ПОВЈЕРЕНИКА БИХ ЗА ОТКЛАЊАЊЕ УОЧЕНИХ НЕДОСТАКА

Процјена стања људских права и основних слобода припадника Оружаних снага БиХ извршена је на основу посјета касарнама и јединицама (14 посјета), састанака и разговора са војницима, подофицирима и официрима, притужби професионалних војних лица и кадета, те истражних радњи. На основу наведеног, осим појединачних појава, може се констатовати да је стање људских права, генерално, на задовољавајућем нивоу, те да се права загарантована Уставом БиХ и Европском конвенцијом о људским правима и основним слободама поштују.

Уочени пропусти су индивидуални и нису одраз системског дјеловања Министарства одбране БиХ наспрам појединцима Оружаних снага БиХ којима су права повријеђена.

Ради реализације препорука из Извјештаја о раду војног повјереника за 2014. годину, војни повјереник је у сарадњи са Заједничком комисијом за одбрану и безбједност БиХ организовао радионицу о теми: „Извјештај о раду парламентарног војног повјереника БиХ за 2014. годину – Препоруке и њихова реализација“.

Такође, војни повјереник је актом број: 01,02-50-19-338-1/15 од 04. 12. 2015. године затражио од Министарства одбране информацију о извршењу таксативно побројаних препорука које су садржане у Извјештају из 2014. године. Изјашњење Министарства одбране по областима је у току.

На основу чињеница изнесених у овом извјештају, а које су резултат свеобухватних анализа кроз рад на предметима, у наставку доносимо запажања и препоруке војног повјереника које треба да буду основ Министарству одбране БиХ и Оружаним снагама БиХ за отклањање недостатака и проблема који су се издвојили током 2015. године.

Дакле, осим препорука које су дате у 2. и 3. поглављу овог извјештаја², у којима су обрађене предметне области, војни повјереник у овом поглављу износи своја општа запажања о стању људских права и основних слобода у Оружаним снагама БиХ, те своје препоруке за поступање Министарства одбране БиХ и Оружаних снага БиХ.

Међу најзначајнијим тешкоћама у раду професионалних војних лица могу се издвојити следећа:

- 1. и током 2015. године евидентирана су кршења Правилника о професионалном развоју и управљању каријером професионалних војних лица у Министарству одбране БиХ и Оружаним снагама БиХ јер је и даље**

---

² Правно дјеловање војног повјереника изражава се и кроз: одлуке које се позивају на раније издате препоруке, закључке, правну помоћ, ставове, констатације. Такође, акти које војни повјереник доноси под називом обавјештења о уоченим пропустима и обавјештења о поступању у предмету ослањају се на већ донесене препоруке.

Војни повјереник издаје и ставове о одређеним појавама и кршењима Закона у којима се даје могућност починиоцу неке повреде законског или подзаконског акта да у одређеном року уклони ову повреду и њене посљедице.

присутна појава постављена лица која, сходно овом правилнику, нису рангирана као најбоља. Наиме забрињава чињеница да се наведени правилник примјењује селективно, те да се од њега одступа према субјективним процјенама појединаца, уз оправдање да поједине норме треба мијењати јер не одговарају чињеничном стању у Оружаним снагама БиХ. Војни повјереник позива Министарство одбране БиХ и Заједнички штаб Оружаних снага БиХ на досљедну примјену Правилника о професионалном развоју и управљању каријером професионалних војних лица;

2. **процес измијене Одлуке Савјета министара БиХ о посебним додацима на плату за професионална војна лица у Министарству одбране БиХ и Оружаним снагама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 213/08),** као акт којим би се ријешили бројни проблеми који су већ годинама евидентни, предуго траје. Забрињавајући је податак да Министарство одбране БиХ није уважило већину примједба команди и јединица Оружаних снага БиХ које су дате на нацрт овог акта. Војни повјереник очекује да Министарство одбране БиХ у скорије вријеме оконча процедуру израде приједлога измјена и допуна наведене одлуке Савјета министара БиХ и упути је Савјету министара БиХ на усвајање;
3. **простори за боравак и рад припадника Оружаних снага БиХ, посебно објекти за стражу, неусловни су,** а на појединим мјестима, као што је случај са локацијом Маховљани, испод сваког прихватљивог нивоа, при чему стража борави у потпуно неусловним контејнерима који прокишњавају и немају подове, а евидентан је и недостатак санитарних просторија; на појединим локацијама изражен је проблем снабдијевања питком водом, а ако се има у виду чињеница да на тим локацијама стража борави по 15 дана, да се ради о локацијама попут радио-релејних чворишта којима је тешко приступити, јасно је да се припадници Оружаних снага БиХ који раде на таквим локацијама сусрећу са бројним тешкоћама како би извршили своју обавезу и радне задатке. Војни повјереник тражи од Министарства одбране БиХ да предузме активности у правцу осигурања минималних услова за боравак и рад професионалних војних лица на свим локацијама;
4. **посебно забрињава чињеница да нису ријешени проблеми у вези са снабдијевањем храном,** нарочито на локацијама које су удаљене од градских центара, при чему је храна претежно сува, поврће, воће и млијеко не добијају дуже вријеме, а и испорука брашна није редовна, те су припадници Оружаних снага БиХ принуђени да неопходне намирнице купују својим средствима. Ово је посебно забрињавајуће јер су ови пропусти резултат недовољне координације и неадекватног планирања Министарства одбране БиХ и надлежних команди Оружаних снага БиХ приликом набавке и дистрибуције потребних намирница за исхрану припадника Оружаних снага БиХ. Војни повјереник очекује од Министарства одбране БиХ да током 2016. године на адекватан начин ријешит питање благовременог снабдијевања храном свих команди и јединица Оружаних снага БиХ;
5. **забрињавајући је и податак да, у оквиру пројекта прегледа и разврставања муниције, на бројању и њеном разврставању раде људи који нису за то посебно квалификовани** (нпр. кувари, возачи и сл.), те да ова лица нису животно осигурана, нити за то примају посебну накнаду за рад са опасним материјама. Наиме, накнаде се одобравају према формацијским мјестима, те ако професионално војно лице није на одређеном формацијском мјесту, не може добити накнаду без обзира што обавља послове другог формацијског мјеста;

6. **Министарство одбране БиХ није на јасан и праведан начин наспрам припадника Оружаних снага БиХ дефинисало појмове "мјесто службе" и "мјесто рада",** због чега су поједини припадници Оружаних снага БиХ ускраћени за одређена примања која немају карактер плате, а која им по закону припадају. Тако је нпр. припадницима Деминерског батаљона одређено само мјесто службе Сарајево, али им при томе у наредбама није наведено мјесто рада Билећа, гдје припадници овог батаљона дуже вријеме раде на пословима деминирања;
7. **евидентан је и одлив ваздухопловног кадра, стално смањење буџетских средстава за ваздухопловство,** неисправност технике ваздушног осматрања и јављања (ВОЈ) и противваздушне одбране (ПВО), истек временског рока рада за поједине склопове на ваздухопловима, неријешен систем одржавања ваздухоплова и дијелова код спољних извођача, што утиче на безбједност летења припадника Оружаних снага БиХ;
8. **непоштовање правила вођења дисциплинског поступка,** која су прописана Правилником о војној дисциплини и дисциплинском поступку, број: 13-02-3-1627/10 од 01. 04. 2010. године, евидентирано је и током 2015. године због чега последице трпе лица против којих је покренут дисциплински поступак;
9. **оптерећеност људства на обезбјеђивању локације је посебно изражено,** а што за собом повлачи и питање новчаних примања за вријеме обављања стражарске службе, број радних сати на стражи и дневнице. Спорне су и различите накнаде за смјештај војника, подофицира и официра чиме се доводе у неравноправан положај, јер је свима једнака потреба за изнајмљивање простора за смјештај и за све је иста тржишна цијена изнајмљивања;
10. **ниски коефицијенти за обрачун плата у категорији подофицира** проблем су који се стално истиче током обиласка јединица, при чему је изражен несразмјер између коефицијента за највиши чин у категорији подофицира и најнижи чин у категорији официра.

На основу утврђеног стања током спровођења поступака, на основу посјета касарнама и јединицама, те на основу других сазнања и чињеница, војни повјереник, осим препорука у поглављима 2. и 3. овог извјештаја, посебно издваја сљедеће препоруке које су упућене Министарству одбране БиХ и Заједничком штабу Оружаних снага БиХ, и то:

1. Министарство одбране БиХ и Заједнички штаб Оружаних снага БиХ обавезни су обезбиједити да се избор кандидата за учешће у мисијама подршке миру врши у складу са прописаним нормама и објективним критеријумима.
2. Грубо кршење прописаних критеријума с циљем дискредитовања појединаца не може се и не смије оправдавати интересом колектива, јер је у директном интересу колектива поштовање принципа једнаких могућности сходно Закону о служби у Оружаним снагама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 88/05, 53/07, 59/09, 74/10 и 42/02).
3. Министарство одбране БиХ и Заједнички штаб Оружаних снага БиХ дужни су да изврше анализу подзаконских аката којима се уређује поступак одабира кандидата за учешће у мировним мисијама, обаве њихово усклађивање, те на основу овог случаја израде јасне смјернице о надлежностима и поступању особа које врше одабир кандидата.
4. Министарство одбране БиХ и Заједнички штаб Оружаних снага БиХ обавезни су да питања пропуста и одговорности припадника Оружаних снага БиХ утврђују спровођењем дисциплинског поступка, који је механизам утврђивања одговорности на објективно утврђеним чињеницама.

5. Министарство одбране БиХ и Заједнички штаб Оружаних снага БиХ обавезни су да дисциплинске поступке против професионалних војних лица спроводе у складу са позитивним правним прописима, и уз досљедну примјену Правилника о војној дисциплини и дисциплинском поступку.
6. Министарство одбране БиХ и Заједнички штаб Оружаних снага БиХ обавезни су да обезбиједи да сва професионална војна лица извршавају своје дужности, посебно да се придржавају важећих прописа у Оружаним снагама БиХ, професионално обављају дужност и придржавају се и поштују све норме понашања у служби и ван службе, како је прописано чланом 15. Закона о служби у Оружаним снагама БиХ ("Службени гласник БиХ", број: 88/05, 53/07, 59/09, 74/10 и 42/02), те на тај начин заштите углед Оружаних снага БиХ.
7. Министарство одбране БиХ и Заједнички штаб Оружаних снага БиХ обавезни су да предузму све неопходне мјере како би се обезбиједило да сва професионална војна лица која се не придржавају важећих прописа, између осталог и СОП-а који је релевантан пропис за овај предмет, буду санкционисана по важећем Закону о служби у Оружаним снагама БиХ и Правилнику о војној дисциплини и дисциплинском поступку.

5. САРАДЊА ПАРЛАМЕНТАРНОГ ВОЈНОГ ПОВЈЕРЕНИКА БИХ СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

На основу овлашћења која проистичу из Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ ("Службени гласник БиХ", број 51/09), Правилника о сарадњи парламентарног војног повјереника БиХ са Министарством одбране БиХ, Генералним инспекторатом при Министарству одбране БиХ и Оружаним снагама БиХ, број: 01,02-34-6-1428/09 од 05. 01. 2010. године, те Смјерница о основама сарадње парламентарног војног повјереника БиХ са Институцијом омбудсмена за људска права БиХ број: 01,02-34-6-1429/09 од 24. 12. 2009. године, војни повјереник је у извјештајном периоду сарађивао са:

- а) Министарством одбране БиХ,
- б) Генералним инспекторатом при Министарству одбране БиХ,
- ц) Заједничким штабом Оружаних снага БиХ,
- д) Институцијом омбудсмена за људска права БиХ.

Посебно је значајна сарадња војног повјереника са Заједничком комисијом за одбрану и безбједност БиХ. Ова сарадња огледа се у учешћу војног повјереника на радионицама и конференцијама у организацији Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ, учешћу чланова Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ на радионицама које организује војни повјереник, заједничком учешћу војног повјереника и чланова ове комисије на семинарима и конференцијама које организују домаће и међународне организације и институције, као и заједничке посјете домаћим и страним институцијама.

Војни повјереник је током 2015. године остварио и сарадњу са Заједничком комисијом за људска права Парламентарне скупштине БиХ. Учешће војног повјереника на конференцији коју је организовала Заједничка комисија за људска права о теми: „Остваривање и заштита људских права и слобода кроз законодавни оквир, тренутно стање и планови институција БиХ у области људских права“, један је вид ове сарадње. Такође, војни повјереник је Заједничкој комисији за људска права доставио на знање Извјештај о раду парламентарног војног повјереника БиХ за 2014. годину, који су чланови комисије позитивно оцијенили.

Такође, војни повјереник је сарађивао и са међународним организацијама, и то:

- а) Центром за демократску контролу оружаних снага Женева – DCAF,
- б) Мисијом ОЕБС-а у БиХ.

Подршка Центра за демократску контролу оружаних снага Женева – DCAF-а била је од изузетног значаја за рад Канцеларије војног повјереника током 2015. године. Наиме, захваљујући склопљеном Меморандуму између DCAF-а и Парламентарне скупштине БиХ у погледу пружања подршке у раду Канцеларије парламентарног војног повјереника Босне и Херцеговине ангажована су два правника који дају пуни допринос раду и примјени овлашћења војног повјереника. Захваљујући овој помоћи, Канцеларија војног повјереника има високи проценат реализације задатих планова за 2015. годину.

Током 2015. године Мисија ОЕБС-а у БиХ подржавала је активности војног повјереника приликом његових посјета јединицама и командама Оружаних снага БиХ. Такође, војни повјереник истиче значајну финансијску помоћ DCAF-а и Мисије ОЕБС-а у БиХ у припреми и реализацији радионице о теми: „Извјештај о раду парламентарног војног повјереника БиХ за 2014. годину – Препоруке и њихова реализација“, одржане у Теслићу, 11. и 12. 06. 2015. године.

Подршку у раду војног повјереника пружили су и Заједнички колегијум оба дома Парламентарне скупштине БиХ и Секретаријат Парламентарне скупштине БиХ.

6. ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ КАНЦЕЛАРИЈЕ ПАРЛАМЕНТАРНОГ ВОЈНОГ ПОВЈЕРЕНИКА БИХ У 2015. ГОДИНИ

6.1. Радионица о теми: „Извјештај о раду парламентарног војног повјереника БиХ за 2014. годину – Препоруке и њихова реализација“

Војни повјереник је, у сарадњи са члановима Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ, те уз подршку Мисије ОЕБС-а у БиХ и Женевског центра за демократску контролу оружаних снага (ДСАФ), организовао радионицу о теми „Извјештај о раду парламентарног војног повјереника БиХ за 2014. годину – Препоруке и њихова реализација“, која је је одржана 11. и 12. 06. 2015. године у Теслићу.

Учешће на радионици, осим чланова Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ и представника наведених међународних организација, узели су и представник Председништва БиХ, Министарства одбране БиХ, Оружаних снага БиХ, Институције омбудсмена за људска права БиХ, Министарства иностраних послова БиХ, Центра за безбједносне студије БиХ, Главне команде ЕУФОР-а, Штаба НАТО-а Сарајево, те представници медија.

У оквиру радионице организовано је пет панела на којима су разматране сљедеће теме:

1. Положај и статус жена у Оружаним снагама БиХ,
2. Статус и положај подофицира у Оружаним снагама БиХ,
3. Услови живота и рада у касарнама у Оружаним снагама БиХ,
4. Унапређење и постављење професионалних војних лица у Оружаним снагама БиХ (интерни конкурс) и
5. Припремљеност Министарства одбране БиХ и Оружаних снага БиХ на репатријацију професионалних војних лица ангажованих у мисијама мира.

Радионица је од свих учесника оцијењена поучном и корисном, са одличним одабиром тема и говорника, те изванредном приликом за размјену мишљења и приједлога за превазилажење тешкоћа са којима се сусрећу припадници Оружаних снага БиХ у погледу заштите њихових људских права. Треба истаћи да су у радионици учешће узели замјеници министарке Емир Суљагић и Борис Јеринић, а посебан допринос конструктивним дискусијама и приједлозима дали су чланови Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ: Сифет Поџић, Хазим Ранчић, Марио Караматић, те Шемсудин Мехмедовић.

6.2. Остале активности које је Канцеларија војног повјереника реализовала током 2015. године

Осим рада по притужбама, што је примарни задатак војног повјереника у вршењу парламентарне контроле рада у области заштите људских права и слобода везаних за професионална војна лица и кадете у Оружаним снагама БиХ, током 2015. године реализован је и читав низ других активности које су рад Канцеларије учиниле ефикаснијим и препознатљивијим.

С циљем добијања јасније слике о дјеловању и положају Канцеларије, у наставку дајемо податке о осталим активностима које је Канцеларија реализовала током 2015. године. Овај преглед садржи кварталне податке о састанцима војног повјереника, посјетама касарнама и јединицама Оружаних снага БиХ, учешћу на конференцијама, те осталим активностима које су предузимане с циљем потпуног и несметаног

функционисања Канцеларије, с једне стране, те извршавања законских овлашћења, с друге стране.

6.2.1. Реализоване активности у јануару, фебруару и марту

- 12.01.2015. године - састанак војног повјереника са предсједником Одбора за људска и мањинска права и равноправност полова у Скупштини Републике Србије Мехом Омеровићем.
- 28.01.2015. године - војни повјереник присуствовао на 9. конференцији Генералног инспектората Министарства одбране БиХ.
- 18. 02. 2015. године – војни повјереник учествовао на годишњој анализи из области управљања персоналом Министарства одбране БиХ и Оружаних снага БиХ за 2014. годину.
- 06. 03. 2015. године – учешће војног повјереника на сусрету војнодипломатских представника акредитованих у БиХ.
- 13. 03. 2015. године – војни повјереник учествовао на радионици ОЕБС-а о теми „Људска права и жене у ОС“ и том приликом одржао излагање.
- 18. 03. 2015. године – војни повјереник присуствовао годишњој анализи противминских акција за 2014. годину Министарства одбране БиХ, Оперативне команде ОСБиХ.

6.2.2. Реализоване активности у априлу, мају и јуну

- 15. 04. 2015. године - војни повјереник присуствовао обиљежавању 10. годишњице 2. пјешадијског (ренџерског) пука Оружаних снага БиХ у Мостару.
- 16. 04. 2015. године – војни повјереник одржао састанак са командантом Снага Европске уније у БиХ (ЕУФОР) генерал-мајором Јоханом Луифом и представницима ЕУФОР-а у БиХ.
- 07. 05. 2015. године – војни повјереник боравио у ненајављеној посјети касарни „Милош Обилић“ на Палама, гдје је смјештен батаљон везе Бригаде тактичке подршке.
- 12. 05. 2015. године – војни повјереник присуствовао обиљежавању дана 3. пјешадијског (Република Српска) пука.
- 19. 05. 015. године – војни повјереник био у посјети Оперативној команди Оружаних снага БиХ.
- 20. 05. 2015. године – војни повјереник боравио у најављеној посјети Бригади тактичке подршке, касарна Рајловац, Сарајево.
- 02. и 03. 06. 2015. године – учешће војног повјереника на радионици одржаној о теми „Законодавни оквир, актуелно стање и планови институција БиХ у области одбране и безбједности“, организатор Заједничка комисија за одбрану и безбједност БиХ, Сарајево.
- 11. и 12. 06. 2015. године – војни повјереник организовао радионицу о теми „Извјештај о раду парламентарног војног повјереника БиХ за 2014. годину – Препоруке и њихова реализација“, Теслић.

- 22. и 23. 06. 2015. године – учешће војног повјереника на конференцији одржаној у Бијељини о теми „Остваривање и заштита људских права и слобода кроз законодавни оквир, тренутно стање и планови институција БиХ у области људских права“, организатор Заједничка комисија за људска права ПСБиХ.
- 28. 06. 2015. године – војни повјереник присуствовао свечаној прослави поводом Крсне славе 3. пјешадијског (Република Српска) пука.

6.2.3. Реализоване активности у јулу, августу и септембру

- 02. 07. 2015. године – војни повјереник са члановима Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ боравио у посјети Министарству одбране БиХ и Заједничком штабу ОСБиХ.
- 06. 07. 2015. године – војни повјереник са члановима Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ сусрео се и разговарао са командантом Штаба НАТО-а у Сарајеву и његовим сарадницима, као и командантом ЕУФОР-а у БиХ и његовим сарадницима.
- 09. 07. 2015. године – војни повјереник боравио у ненајављеној посјети Главној логистичкој бази ОСБиХ, касарна „Бутиле“, Сарајево.
- 23. 07. 2015. године – војни повјереник боравио у најављеној посјети Команди логистике, касарна „Војвода Радомир Путник“ у Добоју.
- 31. 08 – 03. 09. 2015. године – учешће војног повјереника и чланова Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ на семинару за парламентарце у Центру за европску безбједносну политику, Гармиш-Партенкирхен, СР Њемачка.
- 21. 09 – 24. 09. 2015. године - учешће војног повјереника и чланова Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ на семинару у организацији Парламентарне скупштине НАТО-а, Брисел, Белгија. Овом приликом делегација БиХ посјетила је и Мисију БиХ при НАТО-у.

6.2.4. Реализоване активности у октобру, новембру и децембру

- 02. 10. 2015. године – војни повјереник боравио ненајављеној посјети локацијама за смјештај и сортирање муниције „Блажуј“ у Блажују и „Крупа“ у Хаџићима.
- 16. 10. 2015. године - војни повјереник боравио у ненајављеној посјети Центру за основну обуку у Пазарићу.
- 21. 10. 2015. године – војни повјереник боравио у најављеној посјети радио-релејном чворишту на локацији Козара и Батаљону ваздушног осматрања и јављања, радарски положај „Козара“.
- 25. 10 – 28. 10. 2015. године – учешће војног повјереника на 7. међународној конференцији омбудсмена за оружане снаге у Прагу, Чешка Република.
- 02. 11. 2015. године – војни повјереник примио у посјету делегацију Парламентарне комисије за Савезну војску Републике Аустрије.
- 04. 11 – 05. 11. 2015. године – учешће војног повјереника на 5. конференцији Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ о теми: „Актуелно стање безбједности у БиХ“, Витез.

- 17. 11. 2015. године – учешће војног повјереника на 8. прегледној конференцији о поштовању ОЕБС/УН безбједносних обавеза БиХ.
- 22. 11 – 24. 11. 2015. године – војни повјереник боравио у посјети Парламенту Републике Аустрије.
- 01.12.2015. – војни повјереник присуствовао обиљежавању Дана Оружаних снага БиХ
- 09. 12. 2015. године – војни повјереник сусрео се са представницима колеџа НАТО-а током њихове посјете Парламентарној скупштини БиХ.
- 15. 12. 2015. године – војни повјереник боравио у најављеној посјети Бригади ваздушних снага и противваздушне одбране у Бањалуци, као и складишту за смјештај муниције и минско-експлозивних средстава „Крчамарице“.
- 22. 12. 2015. године – посјета војног повјереника и чланова Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ Одбору за безбједност Народне скупштине Републике Српске.

ПАРЛАМЕНТАРНИ
ВОЈНИ ПОВЈЕРЕНИК
Бошко Шилеговић